SECTIO IX.

DE

EXTRACTIS, SVCCIS INSPISSATIS, RESINIS, ROB, GELATINIS ATQVE MVCILAGINIBVS, NEC MINVS

DE

PVLVERIBVS COMPOSITIS, SPECIEBVS ATQVE FÆCVLIS.

CAPVT I.

DE

EXTRACTIS, SVCCIS INSPISSATIS, ROB, RESINIS, GELATINIS, ATQVE MVCILAGINIBVS.

§. I.

EXTRACTA vulgaria, ordinaria, & κατ' ἐξοχὴν ita dicta, ſunt ſubſtantiæ ſpiſſæ ac molliuſculæ, vel reſinoſæ, vel gummoſæ, vel gummeo-reſinoſæ, digeſtionis, coctionis & evaporationis beneficio ex plantis & plantarum partibus paratæ; adeoque etiam ſpiſſiori duntaxat conſiſtentia ab eſſentiis, tincturis, & elixiriis differunt.

§. II.

IN OFFICINIS *ſimplicia* æque ac *compoſita* extracta occurrunt, quæ denuo 1. reſpectu

ſaporis in *dulcia*, *ſubdulcia*, *amara*, *amaricantia*, *auſtera*, *auſteriuſcula*, *acria*, *aromatica*, *balſamica* atque *mixta*, 2. reſpectu indolis in *reſinoſa*, *gummoſa*, ac *gummeo-reſinoſa*, aut *reſinoſo-gummea*, & denique 3. reſpectu virtutis generalioris in *evacuantia* & *alterantia* dividenda ſunt.

§. III.

EXTRACTA DVLCIA, v. g. extr. glycyrrhizæ, polypodii &c., nec minus *auſtera*, v. g. extract. tormentillæ, biſtortæ &c., ut & nonnulla *amara*, v. g. extr. rhabarbari orientalis, rad. ſcillæ marinæ &c., ordinario natura mere gummoſa, *aromatica* vero, *balſamica*, & multa pariter *acria*, *amara* & *purgantia*, v. g. extractum angelicæ, gentianæ, helenii, trifolii fibrini, pimpinellæ albæ, hb. abſinthii, ſcordii, millefolii, chamomillæ, fol. ſennæ, myrrhæ, aloes hepaticæ, rad. mechoacannæ albæ, jalappæ, ellebori nigri, ipecacoanhæ, aloes hepaticæ &c., indole mixta, h. e. reſinoſo-gummea pollent, ita tamen, ut pars gummoſa reſinoſam quantitate longe ſuperet.

§. IV.

SVBSTANTIAM mere gummoſam menſtrua aquea, v. g. *aqua ſimplex*, *aquæ deſtillatæ* &c., mere reſinoſam vero menſtrua inflammabilia ſpirituoſa concentrata, v. g. *ſpiritus vini rectificatiſſimus*, aliique hujus commatis ſpiritus inflammabiles, & gummeo-reſinoſam

nosam denique, ac resinoso-gummeam menstrua mixta, v. g. *spiritus vini phlegmaticus, vinum, acetum simplex, & aqua, sale quodam alcalico fixo acuata*, solvunt, & e concisis, aut contusis speciebus successive extrahunt.

§. V.

EXTRACTIO apud illa subjecta, quæ simul volatilibus principiis oleosis aut oleoso-spirituoso-balsamicis &c., instructa sunt, *sola digestione in vitro clauso*, vel *coctione in cucurbita*, alembico suo munita, & receptaculo instructa, apud alia vero, quæ nullas, vel non adeo tamen singulares particulas volatiles possident, *coctione in vase aperto* peragitur. Extractum liquidum postea per linteum aut chartam bibulam trajicitur, & leni evaporatione in vase aperto, primo carbonibus, deinde autem, extracto videlicet jam spissiori reddito, arenæ calidæ imposito, vel blanda etiam in cucurbita destillatione ad justam consistentiam deducitur. Monendum tamen, extractum, in cucurbita jam spissiusculum factum, in concham vitream effundendum, & in ea demum perfecte inspissandum esse.

§. VI.

EXTRACTA gummosa pura, vel paucis saltem atque tenerioribus moleculis resinosis remixta, facillime, mere resinosa autem longe difficilius a liquore gastrico solvuntur, hinc citius etiam priora ad humores circulantes

transeunt, & promptam operationem exercent, quæ valde tamen pro differenti atque specifica eorum indole differt, & quodammodo ex virtute simplicium, e quibus separata fuerunt, determinanda erit. *Dulcia* enim partes erosas demulcent, meatus lubricant, acrimoniam salinam temperant, & singulare proinde in morbis pectoris auxilium ferunt; *austera* adstringunt; *amara*, quorum multa sapones naturales vocari merentur, abstergunt, roborant, vermes necant, urinam & sudorem pellunt, atque sanguinem purificant, *aromatica* & *balsamica* eadem præstant, ac simul ulcerum atque vulnerum consolidationem promovent, & alia denique alias virtutes, ex simplicium viribus, uti dictum, dijudicandas, & ex parte etiam in sequentibus sub quorundam descriptione specialissima recensendas, possident.

§. VII.

AD EXTRACTA, tanquam species, etiam *Succi inspissati*, *Rob*, *Sapæ*, *Resinæ* stricte sic dictæ, *Mucilagines* ac *Gelatinæ* referuntur. *Succi inspissati* expressione & coctione parantur. Ex subjectis succulentis enim, v. g. berberibus, cerasis, moris, baccis sambuci & ebuli recentibus &c., succus, citra præviam coctionem, exprimitur, &, colatione depuratus, coquendo ad justam redigitur consistentiam; minus succulenta autem, vel integra, uti pruna sylvestria, vel conscisa aliquantulum, aut gros-

ſiuſcule contuſa, uti baccæ juniperi, cum aqua prius ad mollitiem coquuntur, & ſuccus pulpoſus deinde, poſt expreſſionem per ſataceum & percolationem, inſpiſſatur. Si dimidia duntaxat liquoris expreſſi portio coquendo & evaporando conſumitur, remanens pars ſemiliquida *Sapæ* nomen obtinet; ſin vero ad tantum ſpiſſitudinis gradum coctione & evaporatione redactus fuerit, ut ſyrupum conſiſtentia notabiliter ſuperet, *Rob* ſive *Robob* vocatur. Subinde, quod adhuc addendum eſt, ſuccis inſpiſſandis, uti hoc fieri ſolet ſub præparatione Rob mororum, atque nucum, mel deſpumatum aut ſacharum certa quantitate additur, ut ſuccus inſpiſſandus eo citius *juſtam* conſiſtentiam & gratiorem quoque ſaporem adquirat.

§. VIII.

RESINÆ *ſtricte ita dictæ* neutiquam natura, ſed externo ſaltem habitu, & quodammodo etiam præparatione, ab extractis reſinoſis ordinariis differunt. Duriuſcula enim, ſicca, fragilia, & nonnihil ſplendentia concreta ſiſtunt, & poſt extractionem a menſtruo ſpirituoſo inflammabili non evaporatione, ſed præcipitatione, aqua ſimplici frigida largius adfuſa peragenda, ſeparantur. Copioſa quippe aqua frigida, tepidæ ſolutioni infuſa, menſtruum inflammabile adeo debilitat, ut partes reſinoſas ſolutas, quæ ſub filorum albicantium forma

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0553-5 DFG

descendunt, ad fundum dimittere cogatur, ubi deinde in massam compactiorem, flavescentem, aut brunneam concrescunt, quæ, decantato liquore, eximitur, ac debite exsiccatur.

§. IX.

DE GELATINIS & extractis gummosis magis lubricis & unguinosis, seu *Mucilaginibus proprie talibus* in genere nil singulare restat dicendum. Illæ enim ex rasuris ossium, cornuum, dentium atque ungularum; hæ autem, mucilagines scilicet, ex plantarum partibus, subdulci, temperata, lubrica, substantia mucilaginea prægnantibus, v. g. ex radice althææ, liliorum alborum, symphyti, semine psyllii, cydoniorum, hordeo mundo & similibus, coctione vel digestione cum aqua, extrahuntur, & plerumque ad tremulam duntaxat consistentiam inspissando deducuntur. Ob indolem temperatissimam virtute demulcente, lubricante, humectante, emolliente ac temperante pollent.

EXTRACTA DIVERSI GENERIS VSITATIORA.

Extractum absinthii.
- *scordii.*
- *cardui benedicti.*
- *herb. trifolii fibrini.*
- *summitatum fumariæ.*
- *centaurii minoris.*
- *rad. gentianæ rubræ.*
- - *diptamni albi.*
- - *enulæ.*

Extractum rad. pimpinellæ albæ.
- - *scorzoneræ.*
- - *tormentillæ.*
- - *bistortæ.*
- - *glycyrrhizæ.*
- - *angelicæ.*
- *herb. melissæ.*
- *flor. chamomillæ.*
- - *millefolii.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0554-1 DFG

Extractum croci.
- *opii.*
- *myrrhæ.*
- *cort. cascarillæ.*
- - *chinæ chinæ simplex.*
- - - - *compositum* GEOFFROY.
- *ligni Guajaci.*
- *gum. aloes.*
- *foliorum sennæ.*
- - *Nicotianæ.*
- *rhabarbari.*
- *catholicum.*
- *panchymagogum.*
- *cholagogum.*
- *solutivum.*

Extractum diacarthami comp.
- *epilepticum.*
- *theriacale.*
- *specierum arom. rosat.*

Rob sambuci.
- *ebuli.*
- *baccarum juniperi.*
- *cerusorum.*
- *ribium.*
- *mororum.*

Miva cydoniorum simplex.
Fermentum anodynum.
Resina jalappæ.
- *scammonii.*
- *ligni Guajaci.*

EXTRACTVM ABSINTHII.

REC. Summitatum absinthii, in umbra siccatarum, libram unam, concisis in vase vitreo libras quatuor, quinque, aut sex aquæ fontanæ adfunde, per quatriduum in loco calido digere, & liquorem, inde expressum ac percolatione depuratum, igne lento ad justam extracti consistentiam coquendo redige. Præstantius pro mea sententia extractum fit, quando herbæ siccatæ libræ uni quatuor aut quinque libræ aquæ fontanæ & totidem unciæ vini Gallici albi vel Rhenani adfunduntur, & coctio post viginti quatuor horarum digestionem in cucurbita vitrea, alembico munita ac recipiente instructa, liquoris vero postea expressi atque percolati evaporatio in olla aut concha vitrea aperta instituitur. Curandum tamen, ut in fine ignis admoveatur lenissimus, ne, adhibito

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0555-6 DFG

majori gradu, extractum, jam spissiusculum factum, empyrevma contrahat. Eadem observata methodo, etiam *Extracta scordii, cardui benedicti, trifolii fibrini, summitatum fumariæ, centaurii minoris, rad. gentianæ rubræ, diptamni albi, enulæ, pimpinellæ albæ, scorzoneræ, tormentillæ, bistortæ, glycyrrhizæ* &c. parantur.

EXTRACTVM absinthii non minus, quam reliqua omnia, hoc loco recensita, in forma pilulari, a granis quinque ad 10. 20. imo 30., exhibentur, vel bolos & electuaria ingrediuntur, vel ex iis etiam cum liquoris terræ foliatæ tartari, cum vino parati, sufficienti quantitate tincturæ magnarum virium extemporanea miscela & solutione conficiuntur, quæ a guttis 20. ad 40. 50. 60. propinantur, excepta tinctura extracti pimpinellæ albæ, cujus dosis, ob eminentem acredinem, ultra guttas 40. non facile adscendit. Virtutes, quibus pollent, multæ ac variæ sunt, & ab iis, qui simplicium vires in materia medica probe cognoverunt, sine difficultate determinari possunt. *Amara* enim, uti extr: absinthii, scordii, cardui benedicti, fumariæ, centaurii minoris, rad. gentianæ rubræ, diptamni albi, trifolii fibrini, atque enulæ, ceu substantiæ saponaceæ, valide mucositates primarum viarum aliorumque meatuum abstergunt atque attenuant, ventriculum ac viscera reliqua egregie roborant, digestionem promovent, inertiam bilis corrigunt, vermes necant, cruditates putridas destruunt, viscera obstructa aperiunt, urinam atque sudorem pellunt, calorem sanguinis augent, humores purificant ac fluiditatem ipsis majorem conciliant, adeoque etiam in adpetitu pro-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0556-2 DFG

ſtrato, dyſpepſia, febribus intermittentibus, præſertim quotidiana & quartana, nec minus in ictero chronico cachectico, diarrhœis diuturnis, lienteria, cœliaca, vermibus, obſtructione hepatis, lienis, glandularum meſaraicarum, ſuppreſſione urinæ, menſium, lochiorum, & hæmorrhoidum, cachexia, anaſarca, œdemate pedum, aſthmate pituitoſo, ſcorbuto, obſtructione glandularum, adfectibus ſcabioſis ac frigidis rhevmaticis, ulceribus, vulneribus, ac multis adfectibus aliis, qui ſolidorum atoniæ, atque humorum impuritati & lentori primariam debent originem, validum atque egregium, ſi rite ac tempeſtive adhibeantur, auxilium præſtant. *Extracta auſtera ſtyptica* nonnunquam in hæmorrhagiis immodicis & inutilibus aut juſto diuturnioribus fluoribus ſeroſis, ab eminenti organorum laxitate & atonia oriundis, exhibentur; aſt magna cautione circa uſum eorum opus eſt. *Extractum radicis glycyrrhizæ* virtutem demulcentem ac pectoralem obtinet. Extractum *pimpinellæ albæ* ſolida fortius ſtimulat, & mucum potenter diſſolvit; hinc in coryza chronica, adfectibus atque febribus catarrhalibus, obſtructione glandularum, aſthmate pituitoſo, catarrho ſuffocativo, cachexia, dyſuria, calculo, & nephritide pituitoſo-ſabuloſa &c., præ reliquis commendari meretur. Extractum *ſcorzoneræ* denique inter diaphoretica, bezoardica, & ſanguinem purificantia ſibi locum vindicat.

EXTRACTVM ANGELICÆ.

REC. Radicum ſiccarum angelicæ libram unam; inciſa infundantur ſpiritus vini rectificati libris quatuor vel quinque, digerantur, ſpiritus tinctus poſt ſufficientem extractionem decantetur &, per filtrum trajectus, adſervetur,

radices vero rursus cum adfusis aquæ fontanæ libris tribus digerantur, & post unam alteramve ebullitionem exprimantur. Expressum, albumine ovi clarificatum, cum priori tinctura spirituosa misceatur, &, prius tamen spiritu e cucurbita abstracto, leni lentoque igne ad extracti consistentiam inspissetur.

MEDICAMENTVM egregium est, quod operationem suam demulcendo, leniter discutiendo ac roborando potissimum absolvit, & multum inprimis auxilii in adfectibus flatulentis, hystericis & pectoris pituitosis, nec minus in morbis catarrhalibus, febribus exanthematicis, nephritide sabuloso-pituitosa & dysenteria præstat; præsertim, si in morbo postremo cum syrupo dialthææ Fernelii & extracto chamomillæ vulgaris consortium subeat. Datur a scrupulo dimidio ad integrum, & pilulis plerumque & electuariis additur, vel per se etiam in vino aut liquore terræ foliatæ tartari vinoso solvitur.

Simili modo etiam *Extractum rad. levistici*, *imperatoriæ*, *herbæ melissæ*, *flor: millefolii*, *chamomillæ*, *cort: cascarillæ* & *chinæ chinæ* paratur.

EXTRACTVM CROCI.

SVBSTANTIA activa in croco tam singularis indolis est, ut tota spiritu vini rectificatissimo, & tota pariter, uti alibi pridem dictum fuit, aqua simplici solvi & a fibris inertibus separari queat. Extractum aquosum, ob mitiorem indolem, a plerisque spirituoso præfertur, at optimum, pro meo judicio censendum erit, quod cum spiritu vini, parum saltem rectificato,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0558-4 DFG

adeoque ſatis adhuc phlegmatico, paratum, & leni menſtrui, ſeu ſpiritus vini crocati in cucurbita abſtractione ad conſiſtentiam, melle nonnihil ſpiſſiorem, redactum fuit. Sub perfecta enim inſpiſſatione partes volatiles balſamicæ, quibus maxima tamen virtus in acceptis ferenda eſt, adeo auferuntur, ut maſſa relicta in operando valde debilis inveniatur.

QVOAD vires medicas cum tinctura convenit, præterquam, quod virtutem nervinam, anodynam, hypnoticam, pectoralem & uterinam remiſſiorem poſſideat. Specifice in ſuppreſſione menſium, lochiorum, partu difficili, ſecundinis retentis &c., nec minus, eductis tamen prius impuritatibus, in dyſenteria, diarrhœa, fluore albo &c., commendatur. Seroſas enim & ſanguineo-ſeroſas fluxiones præternaturales diſcutiendo ac roborando cohibet, mere ſanguineas ex adverſo atque naturales excretiones commovendo promovet. Pilulis ad grana duo, tria, quatuor, quinque additur, vel etiam, ſi adhuc ſemiliquidum exiſtat, a guttis 5. ad 10., tincturæ inſtar, propinatur.

EXTRACTVM OPII.

OPTIME cum ſola aqua ſimplici paratur, quando nimirum opium Thebaicum, in fruſtula minora diſſectum, cum ſufficienti ejusdem quantitate in olla, quoad dimidiam ſaltem partem replenda, ſub camino, aut in aëre libero tamdiu coquitur, donec penitus ſolutum ſit, nec ulla amplius materia ſpumida venenata, quæ per vices cochleari aufertur, ad ſuperficiem adſurgat, & ſolutio calida, ſemel

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0559-2 DFG

vel aliquoties per linteum trajecta, ad justam deinde extracti consistentiam evaporando in concha vitrea deducitur.

EX PARTIBVS opii gummosis & tenerioribus resinosis constat, & longe mitiorem ac tutiorem proinde operationem, quam opium crudum, & ex eodem cum spiritu vini rectificatissimo parata essentia, præstat. Ingreditur pilulas, a grano dimidio ad gr. 1. 2. 3. 4., immo quarta, aut octava grani pars nonnunquam pro una dosi apud adultos sufficit. Convenit quoad usum specialiorem cum tinctura, & inter præcipua hypnotica, anodyna & fluxiones sistentia locum invenit. Caute tamen cum usu ejus mercandum erit, ne, justo majori dosi oblatum, perniciosam narcosin inducat, aut necessarias materiæ superfluæ, inutilis ac virulentæ excretiones, si intempestive usurpetur, cohibeat.

EXTRACTVM MYRRHÆ.

TRIPLEX extractum, nimirum, adhibita sola aqua, *mere gummosum*, adhibito spiritu vini dephlegmatissimo, *mere resinosum*, & adfuso denique spiritu vini parum saltem rectificato, *resinoso-gummeum* ex genuina myrrha rubra electa & grossiuscule contusa parari potest: Nulla tamen sub mere gummosæ substantiæ extractione coctio accedere debet, ne simul partes quædam resinosæ, violentiori aquæ ebullientis motu avulsæ, gummosis immisceantur. Post digestionem & perfectam substantiæ solubilis extractionem infusum mere gummosum, coctione & evaporatione in vase aperto,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0560-3 DFG

ſolutio mere reſinoſa & gummeo-reſinoſa autem, blanda in cucurbita vitrea deſtillatione, inſpiſſatur, ut ſpiritus vini myrrhatus hac ratione ſimul colligi queat.

EXTRACTVM myrrhæ mere reſinoſum longe calidioris indolis eſt, quam mere gummoſum, & hoc proinde priori, ob mitiorem operationem, præferri meretur. Pertinet utrumque, maxime autem gummoſum, ad præſtantiſſima roborantia, antiputredinoſa, ſtomachalia, pectoralia, uterina, & travmatica, & pilulis additum, in adfectibus ſcabioſis benignis atque malignis, ulceribus putridis ac rebellibus, cachexia, digeſtione alimentorum vitioſa, vermibus, morbis pectoris pituitoſis, fluore albo, ſuppreſſione menſium chronica &c., perſæpe *inſigne* præſtat auxilium. Gummoſum ſubinde etiam in liquore terræ foliatæ tartari vinoſo ſolvitur. Reſinoſum datur a granis 3. ad 10., gummoſum vero a granis 5. ad 10. 15., & gummeo-reſinoſum denique a granis 3. ad 10. 12.

EXTRACTVM CORTICIS PERVVIANI SEV CHINÆ CHINÆ COMPOSITVM.

DE EXTRACTO corticis chinæ chinæ ſimplici vulgari pauca dudum in antecedentibus dicta fuerunt, compoſitum autem STEPH. FRANCISCVS GEOFFROY ſub *Extracti febrifugi* nomine ita in *Materia medica Tom II. p.* 196. deſcripſit: Rec. Corticis chinæ chinæ libram unam, ſpiritus vini rectificati libras duas. Digerantur ſimul calore temperato,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0561-9 DFG

identidem agitando, donec ſpiritus vini colore intenſe rubro tinctus appareat. Tunc tinctura etiam per expreſſionem ſeparetur a pulvere, cui reſiduo affunde vini generoſi libras quatuor. Digerantur igne arenæ per viginti quatuor horas. Fiat colatura cum expreſſione. Ambo liquores miſceantur & in balneo arenæ ad mellaginem evaporentur. Huic extracto liquido Syrupi Kermes unciæ tres admiſceantur, & exacte miſceantur. Mixtura ad extracti ſolidi conſiſtentiam evaporetur.

EXTRACTVM LIGNI GVAJACI.

LIGNVM Guajacum bonæ notæ copioſis partibus reſinoſis atque gummoſis inſtructum eſt, adeoque efficaciſſimum etiam inde obtinetur extractum, quando raſura ejus cum ſufficienti aquæ ſimplicis quantitate ad tempus coquitur, & ſolutio decantata ac percolata poſtea in vaſe aperto debite inſpiſſatur. Aqua ebulliens enim non tantum partes gummoſas ſolvit, ſed avulſas quoque reſinoſas teneriores recipit, ut ideo, peracta evaporatione, extractum reſinoſo-gummeum, quod mere reſinoſum virtute incidente, reſolvente & abſtergente longe ſuperat, relinquatur.

EXTRACTVM hoc, a granis 10. ad integrum ſcrupulum in forma pilulari exhibitum, humores viſcidos, mucidos, coagulatos potentiſſime reſolvit, partes ſolidas ad vegetiores contractiones ſtimulando

incitat, & ideo in morbis catarrhalibus, obſtructione viſcerum ac glandularum, maxime autem in lue venerea opem fert egregiam. Si penitus exſiccatum, & in tenuem pulverem redactum, naribus attrahitur, incidendo ac ſtimulando potentiſſimi errhini vice perfungitur, & largam pituitæ excretionem provocat. Simili modo etiam *Extractum radicis glycyrrhizæ*, *tormentillæ*, atque *biſtortæ* paratur, præterquam, quod decoctum radicis tormentillæ in cucurbita deſtillando inſpiſſetur, ut ſic uno quaſi actu extractum ejus & aquam deſtillatam, odoratis ac volatilibus quibusdam partibus impræguatam, obtineamus. Memoratæ radices parum principii reſinoſi continent, & extracta ideo maximam partem gummoſa ſunt. Extracta biſtortæ & tormentillæ valde adſtringunt, & ſubinde, pilulis a granis 3. ad 10. 12. addita, in morbis, quæ ſtyptica poſtulant, exhibentur. Extractum glycyrrhizæ partes ſolidas eroſas egregie demulcet, humores acres temperat, expectorationem promovet, & frequentiſſime in raucedine, aſperitate faucium, tuſſi acri &c., ſub pilulari pariter forma, vel etiam in calido infuſo theeformi ſolutum, a ſcrupulo dimidio ad drachmam integram, ægris porrigitur.

EXTRACTVM GVMMI ALOES.

ALOE *Soccotrina*, quæ optima cenſetur, & *Aloe hepatica* ex reſinoſis æque ac gummoſis partibus conſtant. Solutio enim unius unciæ aloes hepaticæ, cum aqua ſimplici digeſtæ, poſt filtrationem per chartam bibulam, ac debitam deinde lenemque evaporationem inſpiſſata, unciam dimidiam & ſcrupulum circiter unum

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0563-0 DFG

extracti gummosi largitur, & ex residuo siccato, si spiritus vini rectificatissimus eidem adfundatur, adhuc drachmæ tres substantiæ resinosæ, digestionis beneficio, extrahuntur, ut ideo duo tantum terræ inertis scrupuli remaneant. Præstantius aloes extractum judicatur, quod cum succo citri, aut spiritu aceti, vel aquosa etiam cremoris tartari solutione, quæ menstrua partes solutas gummosas & teneriores resinosas nonnihil figunt ac temperatiores reddunt, paratum fuit; præsertim, si lenissima duntaxat digestio sub extractione accesserit.

EXTRACTVM mere resinosum humores, ob indolem valde calidam, nimium commovet, & facile proinde, præprimis apud subjecta plethorica, biliosa, & cholerico-sanguinea, vehementes ebullitiones sanguinis, intempestiva molimina hæmorrhoidalia, quin hæmorrhagias exorbitantes excitat: Longe mitius atque securius gummosum deprehenditur, & resinoso-gummeum denique, cum succo citri aliisque liquoribus aquoso-acidulis paratum, medium in hoc passu locum obtinet; unde etiam hoc & mere gummosum mere resinoso utique præferri merentur, quippe quæ alvum blande laxant, bilem viscidam atque inertem corrigunt, ventriculum roborant, vermes necant, sanguinem purificant, & fluxum catameniorum, lochiorum, atque hæmorrhoidum leniter promovent. Dantur in pilulis a granis 5. ad 10. 15., & gummosum quoque clysteribus abstergentibus modica quantitate additur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0564-6 DFG

EXTRACTVM FOLIORVM SENNÆ.

FOLIA Sennæ Alexandrinæ æque quidem, ac aloe hepatica, partibus resinosis & gummosis instructa sunt, & unciæ eorum tres, si a stipitibus debite repurgata fuerint, circiter unciam unam & scrupulos quatuor substantiæ gummosæ, & drachmam unam cum scrupulis duobus substantiæ resinosæ suppeditant; verum, cum pars resinosa intestinorum tunicis tenacius adhæreat, & graviora tormina provocet, extractum ordinario sola tantum aqua, digestionis & evaporationis beneficio, paratur. Vulgo etiam folia, post extractionem repetitam & expressionem residua, siccantur, calcinantur, & sal inde extractum inspissando infuso gummoso miscetur; at ultimus hic labor, me sentiente, superfluus est, quoniam additum sal alcalinum extracto vires præstantiores conciliare nequit.

EXTRACTVM hoc, intuitu virium purgantium, simplici foliorum decocto longe debilius est, quoniam sub diuturniori evaporatione multæ partes volatiles, & cum hisce multæ quoque vires, pereunt. Datur, laxandi scopo, a granis 10. ad 15. 20. 30., & subinde etiam, incidendi, resolvendi & abstergendi fine, aliis medicamentis, sub pilulari forma exhibendis, ad aliquot grana additur.

EXTRACTVM NICOTIANÆ.

FOLIA Nicotianæ integra exsiccata in sufficienti aquæ simplicis quantitate per noctem

macerantur, ac mane in cribrum immittuntur, ut aqua, partibus acrioribus foliorum ſub maceratione extractis imprægnata, effluat. Deinde folia macerata & aqua pura denuo abluta, cum decem aquæ fontanæ partibus, magna ebullitione, ad dimidiæ partis conſumtionem, coquuntur. Decoctum, albumine ovorum clarificatum, igne forti ac celeri ebullitione, ut particulæ volatiles vomitumque creantes copioſius in auras abeant, ad extracti conſiſtentiam inſpiſſatur.

LAVDATVR hoc extractum ad diuturnam phthiſicorum tuſſim mitigandam, & vires quoque non ſpernendas in aſthmate pituitoſo, ictero chronico, incipiente hydrope aſcite & refractaria febre quartana exſerit. Datur, in vino aut aqua quadam vinoſa ſolutum, ad grana tria, vel quatuor. Si doſis altius, ad quinque nempe, aut ſex grana adſcendit, apud ſubjecta ſenſibiliora lenem ſubinde emeſin aut catharſin excitat, immo minores quoque doſes interdum nauſeam vomibundam ſuſcitant, quæ, adſumto tamen vino aromatiſato & nonnihil ſacharato, facile iterum tollitur.

EXTRACTVM RHABARBARI.

PRINCIPIVM rhabarbari orientalis maxima ex parte gummoſum eſt, & tam exigua reſinæ portio eidem inhæret, ut nulla ejus ratio medica habenda ſit. Extrahitur itaque ſubſtantia activa ſola aqua ſimplici, & quidem blandæ digeſtionis beneficio in vaſe clauſo, ne partes volatiles, quibus virtus cathartica præcipue in acceptis

acceptis ferenda est, nimium dissipentur in auras: Ipsa quoque evaporatio melius in cucurbita, alembico instructa, quam in vase aperto, peragitur. Vncia una rhabarbari electi plerumque unciam dimidiam extracti gummosi suppeditat, & quicquid post plenariam extractionem remanet, corpus iners ac mere terreum est.

EST laxans mitissimum, & ipsa radice, in pulvere aut infuso exhibita, in operando, ob multarum partium volatilium jacturam, longe adhuc debilius. Datur, in liquore terræ foliatæ tartari solutum, vel sub forma pilulari, a granis 15. ad drachmam dimidiam.

EXTRACTVM CATHOLICVM.

IN PHARMACOPOEA *Augustana renovata* hujus extracti præparatio ita describitur: Rec. colocynthidis drachmas sex, agarici optimi, scammonii, hellebori nigri ana unciam semissem, aloes electæ unciam unam. Macerentur per triduum in sufficienti quantitate spiritus vini, postea infusum decantetur, &, expresso residuo, liquor in cucurbita abstrahatur, ut partes gummeo-resinosæ, in fundo remanentes, justam extracti consistentiam adquirant. Quo facto, eidem nondum refrigerato spiritus evocati pauxillum addatur ac probe agitetur, ut partes gummosæ cum resinosis debite uniantur. In *Dispensatorio Brandenburgico* præparatio occurrit, quoad nonnulla a præcedente distincta, quæ sese ita habet: Rec. aloes Soccotrinæ purissimæ unciam unam,

agarici optimæ notæ, radicum hellebori nigri, jalappæ, ſcammonii electi ana unciam dimidiam, pulpæ colocynthidis albæ drachmas ſex. Pulveriſatis ſpiritus vini tartariſatus ad eminentiam quatuor digitorum adfundatur, digerantur per triduum, & infuſum deinde, præmiſſa colatione & reſidui expreſſione, evaporando ad mellis ſpiſſioris conſiſtentiam redigatur, eidemque ſachari albiſſimi pulveriſati, olei deſtillati cinnamomi, caryophyllorum ana guttis ſex, & olei aniſi guttis decem irrorati, uncia una addatur, & cum illo exacte miſceatur.

EXTRACTVM catholicum Diſpenſatorii Brandenburgici, ob addita olea carminativa, præcedenti, in Pharmacopoea Auguſtana deſcripto, quod THEOPHRASTI PARACELSI inventum exiſtit, & quondam etiam *extractum* RVDII dictum fuit, a pleriſque præfertur; utrumque nihilominus ad purgantia panchymagoga pertinet, & impuritates cujuscunque generis ſatis valide educit, præſertim, ſi aliquot mercurii dulcis grana addantur. Exhibetur in forma pilulari apud adultos a ſcrupulo uno ad grana 25.

EXTRACTVM PANCHYMAGOGVM.

REC. Agarici optimæ notæ, recens trochiſcati, diagrydii, jalappæ, rhabarbari electi, turbith albi & gummoſi, ſeminis carthami decorticati ana unciam dimidiam, fibrarum radicum hellebori nigri, foliorum ſennæ, a ſtipitibus mundatorum, ana unciam unam, pulpæ colocynthidis veteris, ab arillis & granis purgatæ,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0568-9 DFG

drachmas ſex, cinnamomi acuti drachmam unam, cardamomi, caryophyllorum ana drachmam ſemiſſem, croci, ſpicæ Indicæ, ligni aloes ana ſcrupulum unum, maſtiches drachmam dimidiam. Groſſiuſcule contuſis ſpiritus vini rectificatus ad trium digitorum eminentiam, adfundatur, &, abſoluta quatuordecim dierum digeſtione, liquor partim decantatus, partim expreſſus ac colatura depuratus, adſervetur. Deinde reſiduo aquæ roſarum, cardui benedicti, fumariæ, betonicæ, ſalis tartari puriſſimi drachmis ſex imprægnatæ, ana quantum ſufficit, ſuperfundatur, &, digeſtione iterum igne fervente balnei per biduum protracta, liquor, poſt decantationem, expreſſionem, atque colaturam, cum infuſo priori miſceatur, ac, ſpiritu prius e cucurbita deſtillando evocato, liquidum ſuperſtes in vaſe aperto leni evaporatione ad juſtam extracti conſiſtentiam deducatur.

PARVM ab extracto catholico diſtinctum eſt, & inter ſatis activa pariter ac tuta cathartica militat. Datur adultis, vel ſub forma pilulari, vel cum liquore terræ foliatæ tartari vinoſo in tincturam extemporanea ſolutione redactum, a granis quindecim ad grana 18. 20. 24. Monendum tamen, hoc extractum, ut & præcedens catholicum, in laudato liquore tartari ſolutum, fortiorem exercere operationem, quam ſub forma pilulari oblatum, & ideo etiam in caſu priori paullo minori doſi præſcribendum eſſe. Nam ſal neutrum tenerrimum non tantum per ſe abſtergit ac ſtimulat, ſed ſubſtantiæ quoque gummeo - reſinoſæ reſolutionem ulteriorem in ventriculo adjuvat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0569-8 DFG

EXTRACTVM CHOLAGOGVM QVERCETANI.

REC. Rhabarbari uncias ſex, folliculorum, ſeu potius foliorum ſennæ, a ſtipitibus purgatorum, uncias quatuor, cinnamomi acuti, ſantali citrini, ſpicæ nardi ana unciam ſemiſſem, trochiſcorum de berberibus uncias duas. Subtiliſſime pulveriſatis adfunde ſuccum roſarum pallidarum probe depuratum, ad trium digitorum eminentiam, digere per triduum, exprime torculari, & liquori, ad melleam conſiſtentiam inſpiſſato, anaticam extracti aloes aquoſi quantitatem, ut & extracti ſcammonii, ſpiritu vini parati, unciam unam adde, ac ſingula probe miſce.

VVLGO quidem extractis purgantibus minus uſualibus adnumeratur, blandam nihilominus, a granis 15. ad 20. 30. ſub forma pilulari exhibitum, operationem exercet.

EXTRACTVM SOLVTIVVM.

REC. Foliorum ſennæ Alexandrinæ electorum, rhabarbari orientalis optimi ana uncias tres, cinnamomi acuti, ſeminis aniſi ana drachmam unam, tartari tartariſati drachmam unam cum ſemiſſe. In pulverem ſubtilem redacta cum aquæ endiviæ libra una, per diem & noctem, moderato arenæ calore, digerantur, & liquor, citra expreſſionem decantatus ac percolatus, ad extracti conſiſtentiam evaporetur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0570-9 DFG

A SCRVPVLO uno ad drachmam dimidiam, immo integram, oblatum, blande alvum movet, nec ulla tormina vehementiora, quæ nonnulli tamen ab eo metuunt, provocat, nisi sub digestione ignis fortior, & post eandem specierum expressio forsan accesserint. Tormina enim solummodo a partibus foliorum sennæ resinosis, sub fortiori digestione ac specierum expressione simul separatis, ac tenacius postea intestinorum tunicæ adhærentibus, derivanda sunt.

EXTRACTVM DIACARTHAMI COMPOSITVM.

REC. Seminis carthami decorticati, foliorum sennæ, a stipitibus purgatorum, turbith gummosi albi ana unciam unam cum dimidia, rhabarbari optimi unciam unam, agarici recens trochiscati drachmas sex, scammonii optimi drachmas quinque, mannæ electæ uncias duas cum semisse, myrobalanorum chebularum uncias tres, polypodii quercini uncias duas, zingiberis albi drachmas duas. Concisis atque contusis spiritus vini ad quinque digitorum eminentiam adfundatur, liquor tinctus, post quatuor dierum digestionem, decantetur, residuum exprimatur, & liquida, commixta ac colatura depurata, destillando ad extracti mellei consistentiam redigantur.

EXTRACTVM hoc, quod etiam *Cnicopharmacum* vocatur, panchymagogis adnumeratur, & cachecticis atque hydropicis specifice prodesse creditur, præsertim, si eidem fortiora addantur. Plerumque aqua quadam destillata diluitur, vel cum syrupo rosaceo,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0571-5 DFG

violaceo ſolutivo &c. miſcetur, & a drachma dimidia ad integram exhibetur.

EXTRACTVM EPILEPTICVM.

REC. Radicum angelicæ, pæoniæ, pyrethri ana unciam unam, foliorum majoranæ cum ſummitatibus manipulum unum, rutæ, ſcordii, ana manipulum ſemiſſem, florum lavendulæ, liliorum convallium, pæoniæ, rorismarini, ſtœchados Arabicæ ana unciam dimidiam, ligni ſancti, viſci corylini, tiliacei aut quercini ana unciam dimidiam, raſuræ cornu alcis, cervi, cranii humani ana unciam ſemiſſem, caſtorei recentis drachmam unam cum dimidia, ſpecierum diamoſchi dulcis unciam dimidiam. Conciſis atque contuſis adfunde vinum Rhenanum aut Gallicum, ad quatuor digitorum eminentiam, digere per aliquot dies vaſe probe clauſo, poſtea, ſpiritu decantato, reſiduum exprime, & liquores mixtos atque filtratos deſtillando ad mellis ſpiſſitudinem redige.

VIRTVTE diſcutiente, roborante atque nervina gaudet, & in epilepſia igitur aliisque convulſionibus non contemnendum ſubinde auxilium præſtat. Additur bolis ac pilulis, vel, in vino ſolutum, a ſcrupulo uno ad drachmam integram exhibetur.

EXTRACTVM THERIACALE.

REC. Theriacæ Andromachi quantum placet, adfunde ſpiritum vini nondum rectificatum ad aliquot digitorum eminentiam, digere

per triduum, decantato ſpiritu tincto, reſiduum exprime, & liquores mixtos deſtillando ad juſtam extracti conſiſtentiam redige.

EX partibus gummoſis ac reſinoſis conſtat, & viribus diaphoreticis, bezoardicis, anticatarrhalibus, carminativis atque pectoralibus pollet. Datur per ſe in forma pilulari a granis 5. ad 10. 15. 20. 25., vel ſubinde etiam potiunculis, aliisque mixturis diffuſioribus, doſi refracta, additur.

EXTRACTVM SPECIERVM AROMATICARVM ROSATARVM.

SPECIEBVS aromaticis roſatis, alibi deſcribendis, primo ſufficiens ſpiritus vini tartariſati quantitas adfunditur, infuſum digeritur, & liquor tinctus, poſt reſidui expreſſionem, filtratur, deinde etiam pars gummoſa, adfuſa aqua ſimplici, extrahitur, in auxilium tamen vocata leni coctione, & ſolutiones aquoſæ tandem ac ſpirituoſæ miſcentur, ac leni igne, partim in cucurbita, alembico ſuo munita, partim etiam, abſtracto ſcilicet liquore ſpirituoſo, in vaſe aperto ad juſtam extracti ſpiſſitudinem deducuntur.

VIRTVTEM roborantem, ſtomachalem & cephalicam poſſidet, & a ſcrupulo dimidio ad integrum, & ultra, exhibetur.

ROB SAMBVCI.

FACILI negotio paratur, quando ſuccus baccarum ſambuci maturarum expreſſus, igne moderato, & ſub continua in principio agita-

tione cum ſpatula, ne empyreuma contrahat, coquendo ad juſtam conſiſtentiam redigitur. Simili modo etiam *Rob berberum*, *ceraſorum*, *ribium* atque *baccarum ebuli* paratur.

ROB *ſambucinum* vulgare & domeſticum medicamentum diaphoreticum & ſubinde etiam laxans præbet. Ingreditur electuaria atque bolos, vel per ſe, a drachma una ad unciam dimidiam & ultra, in aceto aut infuſo theeformi adſumitur. *Rob berberum* leniter adſtringit, & ideo in fluxionibus alvinis aliisque ſubinde locum invenit. *Rob ceraſorum*, ob gratiorem purioremque aciditatem, temperat, & ſæpius, præſente ſiti nimia & orgaſtica ſanguinis expanſione, exhibetur. Cum hoc etiam perfecte convenit *Rob ribium*: Quod vero *Rob baccarum ebuli* attinet, illud rob ſambucino quoad vires ſimillimum deprehenditur, præterquam, quod alvum paulo validius moveat. Ingrediuntur electuaria & bolos, vel per ſe in infuſo quodam theeformi propinantur, vel potiunculis etiam miſcentur.

ROB MORORVM.

DVPLEX proſtat, nimirum *rob mororum cum melle*, & *rob mororum cum ſacharo*. Prius ita paratur: Rec. ſucci mororum nondum penitus maturorum expreſſi, & partium fæculentarum ſubſidentia depurati, libras quinque, mellis virginei deſpumati libram unam. Mixta in cacabo terreo vitreato ad juſtam conſiſtentiam coquendo redigantur. Poſterioris præparatio parum diſtincta eſt, &, loco mellis, quatuor ſucci mororum depurati libris

ſolummodo ſachari albi puriſſimi libræ duæ adduntur, ac poſtea cum eo ad rob conſiſtentiam coquuntur. Deſcripto modo etiam ex libris duabus ſucci, e corticibus viridibus nucum juglandium, diebus canicularibus expreſſi, & per reſidentiam depurati, cum mellis deſpumati libra una *Rob nucum*, & ex partibus duabus pulpæ, e prunis ſylveſtribus maturis, ad mollitiem coctis, expreſſæ, cum parte una ſachari *Rob acaciæ noſtratis* paratur.

ROB MORORVM, ſive cum melle, ſive cum ſacharo paratum fuerit, vires refrigerantes ac demulcentes poſſidet, & gratiæ cauſa *non*ſolum potiunculis temperantibus, interne uſurpandis, ſed etiam gargariſmatibus additur, & per ſe quoque in inflammatione oris illinitur. *Rob acaciæ noſtratis* ſubinde bolis & electuariis adſtringentibus miſcetur, & *rob nucum* denique quoad virtutem cum rob mororum convenit, niſi quod remiſſioribus refrigerandi viribus gaudeat.

ROB JVNIPERINVM.

REC. Baccarum juniperi maturarum ac recentium conquaſſatarum quantum placet, macera illas in aqua ſimplici, donec molleſcant, tum per ſetaceum cola, & ſuccum, poſt lenem baccarum expreſſionem, calore moderato ad juſtam rob conſiſtentiam redige. Citra olei ætherei diſpendium hoc rob obtinetur, quando octo baccarum ſucculentiorum libræ, cum duodecim aquæ libris per aliquot dies in loco calido maceratæ, deſtillationi in veſica cuprea

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0575-8 DFG

ſubjiciuntur, &, evocato oleo æthereo, decoctum, in veſica relictum, poſt percolationem, leni calore inſpiſſatur.

EST medicamentum balſamicum, roborans, ſtomachale, diureticum, atque bezoardicum egregium, quod ſpecifice in debilitate ventriculi, profluviis alvinis, calculo, hydrope, variis renum atque veſicæ vitiis, præſertim apud ſenes, ut & in adfectibus catarrhalibus commendari meretur. Exhibetur, vel Solum, a drachmis duabus ad unciam integram, vel in vino Hiſpanico aut alio vino dulci ſolutum. Subinde etiam bolos & electuaria ingreditur.

MIVA CYDONIORVM SIMPLEX ET COMPOSITA.

PRIOR, *ſimplex* nimirum, ſeu *ſine ſpeciebus*, facili negotio paratur, quando ſucci cydoniorum, per *reſidentiam depurati*, *libræ* decem cum ſachari albi pulveriſati libris tribus ad juſtam mivæ conſiſtentiam coquendo rediguntur; *Compoſita* autem ſeu *cum ſpeciebus* ita conficitur: Rec. cardamomi minoris drachmas tres, cinnamomi electi, caryophyllorum ana drachmas duas, macis, maſtiches, zingiberis ana drachmam unam cum ſemiſſe, ligni aloes drachmas duas cum dimidia, croci drachmas duas, ambræ, moſchi ana ſcrupulum unum. Contuſis vini albi generoſi libra una adfundatur, & infuſum, poſt viginti quatuor horarum macerationem, ac lenem, decantato liquore, ſpecierum expreſſionem, per chartam bibulam

filtretur. Deinde recipiantur ſucci cydoniorum bene maturorum, recens expreſſi ac depurati, libræ viginti, ſachari albiſſimi libræ tres, coquantur ad conſiſtentiam fere tabulati, iisdemque poſtea infuſum prædictum adfundatur, ut, facta ſachari reſolutione, inde miva juſtæ conſiſtentiæ reſultet.

MIVA *cydoniorum ſimplex* leniores duntaxat vires adſtringentes ac refrigerantes obtinet, & in dyſenteria proinde aliisque fluxionibus alvinis proficua creditur; *compoſita* autem, quæ multas partes balſamicas & aromaticas recepit, non tantum leni adſtrictoria, ſed etiam roborante, ſtomachali & analeptica virtute inſtructa deprehenditur, & in variis ideo adpetitus atque digeſtionis vitiis, præſertim apud ſubjecta cholerica quibus ſtomachalia, ſimul acidula, melius conducunt, ut & in lipothymiis, gravioribus ſubinde ſanguinis profuſionibus ſupervenientibus, non contemnendum auxilium adfert. Simplex æque, ac compoſita, datur a drachmis duabus ad unciam dimidiam, imo integram. Parum a miva cydoniorum ſimplici & compoſita, tam natura, quam viribus, diſtinctum eſt *Diacydonium ſimplex* & *cum ſpeciebus*: Prius enim, quod etiam *Diacydoniatum lucidum* vocatur, ex pulpæ cydoniorum, cum expreſſo ſucco proprio atque puriſſimo coctæ, & ſachari albiſſimi clarificati, & ad juſtam conſiſtentiam coquendo inſpiſſati, partibus anaticis conficitur, ac, poſt exactam miſcelam, ſcatulis infunditur, vel in electuarii ſpiſſioris formam redigitur. Poſterius autem, *Diacydonium* ſcilicet *cum ſpeciebus*, ſive *compoſitum* varia aromatica recipit: Deſcripti enim Diacydonii ſimplicis, recens parati, & adhuc a foco calentis libræ uni ſpecierum pro morſulis Imperatoris & flavedi-

nis corticum citri recentis, minutissime conscisæ, ana drachmæ quinque probe miscentur, & mixtum deinde scatulis infunditur.

FERMENTVM ANODYNVM.

REC. Opii uncias quatuor, adfunde in vitro capaci, & amplioris orificii, succi cydoniorum recens expressi, & residentia nonnihil depurati, libras duas, adde *crystallorum tartari*, ut & salis ejusdem alcalici ana unciam dimidiam, & spiritus vini unciam unam: Mixta collocentur in loco calido, ut lenem subeant fermentationem, eademque absoluta, liquidum, colatura a fæcibus & spuma superincumbente liberatum, ad spissioris extracti consistentiam in maris balneo coquendo redigatur. Quando fermentum hoc spiritu vini rectificatissimo rursus solvitur, *solutio filtratur*, aliquantulum digeritur, &, abstracto spiritu, iterum ad extracti consistentiam deducitur, *Opium præparatum* LANGELOTTI, itemque *Laudanum opiatum cydoniatum* vocatur.

EST satis bonum medicamentum anodynum & hypnoticum, simplex tamen opii extractum aquosum activitate superat, & procul dubio longe adhuc fortius atque in operando impetuosius futurum esset, nisi mobilissimæ partes narcoticæ, sub leni ac paullulum protracta fermentatione, exhalando abirent in auras, & addita acida salina reliquas, nonnihil figerent, adeoque vim expansivam minuerent. Datur adultis a quarta grani parte ad granum unum, infantibus autem, ad compescenda alvi tormina, aut

ſomnum inducendum, vix vigeſima, aut ſaltem vigeſima quarta grani pars pro una doſi exhibenda eſt; hinc cum ſacharo miſceri oportet, ut in parvas haſce doſes dividi poſſit.

RESINA JALAPPÆ.

REC. Pulveris radicis gialappæ nigræ reſinoſæ quantum placet, adfunde ſpiritum vini rectificatiſſimum, vel modice ſaltem rectificatum, qui ad reſinarum purgantium extractionem præſtantior creditur, ad aliquot digitorum eminentiam, digere per aliquot dies, in vaſe clauſo, arenæ calidæ impoſito, ſpiritum imprægnatum effunde, &, recentis portione reſiduo adfuſa, extractionem atque digeſtionem toties reitera, donec ſubſtantia ſolubilis penitus ſeparata ſit. Quo facto, liquores conjunctos cucurbitæ infunde, & igne moderato omnem evoca ſpiritum, ut nil, niſi reſina, poſtea eximenda, & ulterius, ſi neceſſe fuerit, exſiccanda, in fundo remaneat, vel ſolutioni, maxima prius ſpiritus parte deſtillando abstracta, multum aquæ frigidæ adfunde, ut lacteſcat, &, ob inductam ſolvendi impotentiam, partes reſinoſas ſolutas ad fundum dimittere cogatur, quæ deinde, poſt plenariam tamen ſubſidentiam & concretionem in maſſam, decantato prius liquore ſupernatante, eximendæ atque ſiccandæ ſunt. Methodus poſterior, pro mea ſententia, priori præferri meretur, quoniam reſina, præcipitationis beneficio a

menſtruo ſeparata, ob minorem partium volatilium jacturam, viribus majoribus, quam altera, inſtructa eſt. Nonnulli reſinam exemtam oleo quodam æthereo aromatico, v. g. oleo aniſi, fœniculi, citri, meliſſæ &c. leniſſime imbuunt, ac denuo ad radios ſolares ſiccant: At, labore hoc, qui nullam ſingularem adfert utilitatem, commode ſuperſedere poſſumus. Secundum deſcriptam methodum duplicem etiam *Reſinæ Jcammonii*, *ligni Guajaci*, aliorumque vegetabilium parantur.

EXTRACTVM radicis jalappæ reſinoſum a quibusdam in *Magiſterium* & *Reſinam* dividitur: Magiſterium vocant illud, quod præcipitando ſeparatum fuit, reſinam proprie ita dictam autem alterum, quod perfecta ſolutionis evaporatione & inſpiſſatione producitur. Vtrumque, ſpiritu vini modice ſaltem rectificato extractum, ob partes gummoſas reſinoſis intermixtas, meliorem operationem catharticam exercet, quam ſpiritu vini rectificatiſſimo paratum, adeoque mere reſinoſum. Medicos enim frequens experientia dudum edocuit, extractum jalappæ mere gummoſum alvum blande quidem movere, aſt magis tamen pellere urinam, reſinoſum fortem quidem provocare catharſin, gravioribus tamen torminibus ac forti humorum exagitatione ſtipatam, gummeo reſinoſum vero effectum optimum & completam impuritatum evacuationem, absque ſingularibus torminibus, præſtare. Valent hæc de plerisque etiam purgantibus reliquis. Reſina æque ac magiſterium ordinario cum aliis in formam pilularem, vel etiam cum pineis, amygdalis dulcibus excorticatis, aut extracto quodam in pulticulam terendo redi-

guntur, & adultis a granis 3. ad 5. 6. 8. 10. exhibentur. *Resina scammonii* fortiori, quam præcedens, vi cathartica pollet, & ejusdem proinde dosis saltem a granis 3. ad 4. 5. 6. adscendere debet. Plerumque aliis debilioribus, tanquam stimulans, dosi refracta additur, vel per se, in vitello ovorum soluta, propinatur. *Resina ligni Guajaci*, cujus binæ plerumque unciæ ex libra una ligni bonæ notæ spiritu vini rectificatissimo extrahi possunt, locum inter diaphoretica, diuretica & sanguinem purificantia obtinet, supra tamen descripto extracto resinoso - gummeo, ob indolem calidiorem, & longe remissiorem ex adverso incidendi & abstergendi virtutem, non æquiparanda est. Datur, inter pilulas recepta, a granis 5. ad 10. 15.

CAPVT II.

DE PVLVERIBVS COMPOSITIS, SPECIEBVS ATQVE FÆCVLIS.

§. I.

PVLVERES *compositos* & sic dictas *Species officinarum* in genere nullum singulare intercedit discrimen, præterquam, quod illorum singuli ordinario teneriores existant, harum autem nonnullæ, præsertim, si externo duntaxat usui destinatæ sint, ex ingredientibus grossiuscule saltem contusis atque concisis componantur.

§. II.

PRÆTER trituram nullo alio ad pulverum atque specierum præparationem artificio opus

eſt, & circa ingredientia pariter, ſive ſint ſimplicia cruda, ſive præparata chymica aut pharmacevtica, generatim commemoranda notatu digna haud occurrunt. Et hæc itidem valent de virtutibus, quæ pro ingredientium diverſa natura reperiuntur diverſiſſimæ, adeo, ut recenſio earum neceſſario ad futuram deſcriptionem ſpecialiſſimam reſervanda ſit.

§. III.

PVLVERVM ſubtiliorum ſpecies conſtituunt *Fæculæ*, ſingulari tamen hoc nomine utique digniſſimæ, quoniam ex moleculis non adeo amplius activis, & valde terreſtribus atque fæculentis conſtant. Radices enim *ari*, *pæoniæ*, *iridis*, *bryoniæ* &c adhuc recentes & ſucculentæ, a ſordibus atque externa pellicula liberatæ, & minutim inciſæ atque contuſæ, ex ſacco lineo ſub prelo fortiſſime exprimuntur, & ſuccus in vaſe vitreo ad tempus in loco frigido reponitur, ut pulvis ſubtiliſſimus paullatim ad fundum deſcendat, qui poſtea, liquore leniter prius decantato, in umbra ſiccatur, & ſub fæculæ nomine adſervatur. Potiora interim principia activa in ſucco decantato remanent, & facile e toto præparationis negotio eluceſcere opinor, fæculas parum poſſidere virtutis, ac jure ad ſuperflua & inutilia præparata pharmacevtica relegandas eſſe.

PVLVE-

PVLVERES AC SPECIES VSITATIORES.

Pulvis alexipharmacus Off.
- *antilyssus Londinensis.*
- *bezoardicus communis.*
- - SENNERTI.
- - WEDELII.
- - LVDOVICI.
- *cachectticus.*
- *carminativus Off.*
- *contra abortum -*
- - *casum -*
- - *colicam -*
- - *phthisin* HALY.
- - *vermes.*
- *cordialis communis.*
- - *pro pauperibus.*
- *Cornachini.*
- *dysentericus.*
- *epilepticus Off.*
- *epilepticus Marchionis.*
- *de gutteta.*
- *mantuanus.*
- *mulierum.*
- *pannonicus ruber.*
- *parturientium.*
- *pleuriticus.*
- *præcipitans.*
- *puerorum communis.*
- *stegnoticus* GVTTMANNI.
- *stypticus* HELVETII.

Pulvis stomachicus QVERCETANI.
- *dentifricius absque moscho.*
- *pro fumo communis.*
- *sternutatorius.*

Sief album

Specificum cephalicum MICHAELIS.

Sperniola CROLLII.

Species aromaticæ rosatæ.
- *cordiales temperatæ.*
- *decocti pectoralis.*
- *diacinnamomi.*
- *diaireos.*
- *diambræ.*
- *dianthos.*
- *diapenidiorum.*
- *diarrhodon* Abbatis.
- *diatragacanthi frigidi.*
- *diaxylaloes.*
- *de hyacintho.*
- *hieræ picræ.*
- *morsulorum Imperatoris.*
- *cephalicæ pro cucuphis.*
- *pro epithemate capitis.*
- - - *cordis.*
- - *decocto nigro chirurgorum.*

PVLVIS ALEXIPHARMACVS DISP. BRAND.

REC. Nitri crystallini purissimi, florum sulphuris, myrrhæ rubræ electæ ana uncias duas. Singula seorsim contusa misceantur, ut pulvis fiat subtilissimus.

OB JVSTO largiorem myrrhæ additionem hic pulvis paullo calidioris indolis eſt, & promiſcue ea propter in malignis, exanthematicis, ceterisque febribus continuis exhiberi nequit. Optime conducit in febribus catarrhalibus benignis, tumoribus glandularum frigidis, & quibusvis morbis aliis, qui lymphæ mucidæ præcipuam debent originem. Datur a granis ſex ad 12. 15.

PVLVIS ANTILYSSVS LOND.

REC. Lichenis cinerei terreſtris uncias duas, piperis nigri unciam unam. Fiat pulvis.

PVLVIS hic apud nos inter ordinaria medicamenta officinalia nondum receptus eſt, in Anglia autem in Pharmacopoliis ubique venalis proſtat, & valde poſt canis rabidi morſum ad hydrophobiam præcavendam laudatur. Datur a ſcrupulis duobus ad ſcrupulos quatuor. RICHARDVS MEAD adhuc longe majores doſes præſcripſit, & totam quantitatem prædictam in quatuor duntaxat partes æquales dividi, & unam quotidie, jejuno ventriculo, per quatuor continuos dies, cum dimidia menſura lactis vaccini calidi adſumi juſſit. Plura de horum ſingulis, cæterisque, ſcitu in hac parte neceſſariis, in *Materia medica, recentius recuſa & aucta*, *Tom. II. p.* 460. *ſeq.*, nec minus in *Diſſertatione de Lichene cinereo terreſtri* expoſui; unde hic a prolixiori eorum recenſione abſtinere, & ſciendi cupidos ad Scripta indicata ablegare, ſatius duco.

PVLVERES BEZOARDICI VARII.

PVLVIS *bezoardicus Diſpenſatorii Brandenburgici*, ſive *communis*: Rec. radicum an-

gelicæ, gentianæ, petasitidis, zedoariæ ana drachmam dimidiam, rad. diptamni albi, tormentillæ, boli Armenæ, terræ sigillatæ Strigoniensis ana drachmas sex, coralliorum rubrorum præparatorum, cornu cervi usti & præparati, corticum citri extimorum, rasuræ eboris subtilissimæ, succini albi præparati ana drachmam dimidiam. Misce, ac fiat omnium pulvis subtilissimus. *Pulvis bezoardicus Sennerti:* Rec. cornu cervi philosophice calcinati drachmam unam cum dimidia, lapidum cancrorum præp., terræ sigillatæ Silesiacæ, succini, margaritarum præp., coralliorum rubrorum præparat. ana scrupulum unum, ossis de corde cervi, smaragdi præp., hyacinthi præp., rubini præp., ana scrupulum semissem, lapidis bezoardici orientalis scrupulum unum, foliorum auri num. 3. M. F. Pulvis. *Pulvis bezoardicus major Wedelii:* Rec. radicis contrayervæ, terræ Lemniæ, unicornu fossilis, coralliorum rubrorum præp., antimonii diaphoretici, succini albi præparati ana unciam unam, cornu cervi philosophice præparati uncias duas, lapidis bezoardici occidentalis drachmam dimidiam, olei citri scrupulum semissem. M. F. Pulvis. *Pulvis bezoardicus Wedelii minor:* Rec. antimonii diaphoretici, lapidum cancrorum, cornu cervi philosophice præparati ana unciam unam, extracti scorzoneræ montanæ unciam dimidiam. M. F. Pul-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0585-3 DFG

vis. *Pulvis bezoardicus albus Ludovici:* Rec. cornu cervi philosophice calcinati unciam unam, terræ sigillatæ, unicornu fossilis ana unciam dimidiam. M. F. Pulvis.

PVLVIS *bezoardicus communis* ex ingredientibus satis activis, balsamicis, amaris & adstringentibus constat, si terrea duntaxat, v. g. corallia, cornu cervi ustum, & terras sigillatas atque bolares exceperis. Priora enim acidum primarum viarum solummodo absorbent, &, cum illud in febribus acutis rarissime vel nunquam in ventriculo inveniatur, reliquorum virtutem in casibus ejusmodi, in quibus tamen pulveres bezoardici plerumque adhibentur, nullo prorsus modo exaltare valent. Terræ bolares atque sigillatæ rubræ, flavæ, brunneæ, ob indolem martialem, nonnihil quidem solidas partes adstringunt, ac leniter adstringendo tonum augent; verum, cum jam notabilis radicis tormentillæ quantitas mixto inhæreat, hæ terræ martiales quoque, debili ægrorum ventriculo plerumque molestæ, commode ac sine virium jactura exulare possent. Hic pulvis cæteroquin, propter ingredientia amara atque balsamica resinoso-gummea atque bituminosa, lenem obtinet virtutem diaphoreticam atque diureticam, & in febribus catarrhalibus, aliisque morbis, blanda diaphoresi atque diuresi præcipue curandis, non contemnendi usus est. Dosis a scrupulo dimidio ad integrum adscendit. *Pulvis bezoardicus Sennerti* præcedentem quidem pretio superat, virtute autem longe inferior est, ac quoad maximam partem ex mere terreis atque indissolubilibus moleculis lapideis, quæ pretium quidem augent, reliquorum autem ingredientium operationem nullo prorsus modo adjuvant, componitur: Hinc, ejecto succino, quod solum ali-

qua pollet virtute nervina, nullas amplius vires, præter antacidas, retinet, & vulgari pulveri absorbenti, ex meris lapidibus cancrorum parato, non præferri meretur: Vnde omnino mirandum, quod locum inter bezoardica, ac tantam insuper famam consecutus fuerit. Datur a granis 15. ad scrupulum integrum. *Pulvis bezoardicus major* & *minor Wedelii* vix commemorato haud præstantior foret, nisi prior radicem contrayervæ & oleum citri, posterior autem extractum scorzoneræ simul reciperet. Vterque nihilominus miserrimum medicamentum bezoardicum est, nec ullam notatu dignam diaphoresin in febribus aliisque morbis provocabit, nisi naturæ ad expellendum sudorem proclivitas, aut potulenta calida desuper hausta, vel lecti calor accedunt. Quoad dosin cum præcedente convenit. *Pulvis bezoardicus albus Ludovici* mixtum mere terreum est, ac nullam plane, præter antacidam, virtutem possidet, quæ tamen in febribus malignis, in quibus nunquam acida, sed potius oleoso-urinosa ac semiputrida impuritas in corpore hospitatur, nihil valet: Adeoque ad acidum primæ culinæ destruendum, a scrupulo dimidio ad integrum, solummodo exhibendus est.

PVLVIS CACHECTICVS QVERCETANI.

REC. Limaturæ chalybis, aqua pluvia sæpius irroratæ atque exsiccatæ, & sic in pulverem subtilissimum redactæ, aut cum sulphure calcinatæ, unciam unam, fæcularum radicum ari drachmam unam cum dimidia, coralliorum rubrorum præparatorum, matris perlarum præparatæ ana drachmas duas, cornu cervi philosophice præparati, succini præparati, cinna-

momi ana ſcrupulos quatuor, ſachari uncias duas. M. F. Pulvis. QVERCETANVS etiam drachmam unam cum dimidia ambræ addidit; veruntamen, cum pretium hujus pulveris nimium hac ratione increſcat, plerumque in officinis noſtris additio ejus omittitur.

VIRTVTE pollet, ſi absque ambra præparatus ſit, antacida, leniter adſtringente ac roborante: An vero in cachexia vires exſerat eminentiores, eamque ſolus profliget, juſtas dubitandi cauſſas habeo. Activitas ejus cæteroquin ad ſuccinum, cinnamomum & limaturam martis primario redundat, quorum duo priora fibras laxas roborant, poſterior autem, ab acido corrodente primæ culinæ in vitriolum martiale mutata, easdem notabilius adſtringit. Subinde etiam locum in febre intermittente quotidiana & quartana invenit. Datur a ſcrupulo dimidio ad drachmam dimidiam. Inventor eum ægris cachecticis per 15. dies continuos ad dimidii cochlearis menſuram præbuit; at nimia hæc doſis inſigne parit faſtidium adſumendi.

PVLVIS CARMINATIVVS
DISP. BRAND.

REC. Seminis carvi, cumini ana libram dimidiam, zingiberis albi unciam unam, croci drachmam unam. Miſce, fiat pulvis.

FLATVS ſatis bene diſcutit, & in torminibus ventris, colica ac cardialgia flatulenta, immo, ob virtutem roborantem, in diarrhœis & variis adperitus atque digeſtionis vitiis non contemnendi uſus eſt. Doſis a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam adſcendit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0588-1 DFG

PVLVIS CONTRA ABORTVM DISP. BRAND.

REC. Granorum kermes drachmam unam, radicum tormentillæ, rasuræ eboris, santali rubri ana drachmam semissem, coralliorum rubrorum & alborum præparatorum, caryophyllorum, foliorum rosarum rubrarum, margaritarum præparatarum, mastiches ana scrupulum unum, nucistæ scrupulos duos, manus Christi perlatæ drachmas tres. M. F. Pulvis.

ADSTRINGENDO ac leniter roborando agit, & ideo gravidis, quæ abortum metuunt, subinde offerri poterit, si uteri scilicet debilitas ansam præbeat. Quando enim plethora nimia, expansio sanguinis orgastica, aut vehementes uteri ac viscerum imi ventris contractiones spasmodicæ imminentis abortus caussæ existunt, cautius cum usu ejus mercandum est. Datur quoque in aliis morbis, qui leniora adstringentia ac roborantia postulant, v. g. in lienteria, cœliaca, diarrhœa, diabete, fluore albo, dysenteria ad finem tendente, & similibus, præsertim, si impuritates prius eductæ fuerint, & præter atoniam fibrarum nihil amplius emendandum sit. Dosis scrupulum unum non facile superare debet.

PVLVIS CONTRA CASVM.

REC. Boli Armenæ præparatæ, lapidis hæmatitæ præparati, sanguinis draconis præp., sanguinis hirci præp., mumiæ transmarinæ præparatæ, lapidum cancrorum præparatorum ana drachmas duas, spermatis ceti drachmam unam, rhabarbari electi drachmam dimidiam. M. F. Pulvis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0589-9 DFG

VIRIBVS adſtringentibus ac reſolventibus inſtructus eſt, & ſpecifice ad ſanguinem, poſt caſum ab alto aut contuſiones &c. extravaſatum atque coagulatum, diſſolvendum commendatur. Præcipua virtus reſolvens rhabarbaro, præcipua autem virtus ſubadſtringens ſanguini draconis & hæmatitæ, ſi poſterior acidum in ventriculo inveniat, adſcribenda eſt. Exhibetur a ſcrupulo uno ad duos.

PVLVIS CONTRA COLICAM.

REC. Corticum aurantiorum recens ſiccatorum unciam unam, baccarum lauri, ſeminis carvi, cumini ana unciam ſemiſſem, rad. galangæ, zedoariæ, ana drachmas tres, calami aromatici, caryophyllorum, cinnamomi acuti ana drachmas duas. M. F. Pulvis.

VIRTVTEM obtinet nervinam, roborantem, ſtomachalem & carminativam, adeoque adperitum auget, digeſtionem alimentorum adjuvat, cruditates pituitoſas reſolvit, vermes necat, viſcera roborat, atque flatus diſcutit, & ſatis notabile proinde auxilium in anorexia, dyſpepſia, diarrhœa pituitoſa, lienteria, cœliaca, colica & cardialgia flatulenta &c. præſtat, præſertim, ſi in harum ægritudinum nonnullis, vel paullo ante, vel paullo poſt paſtum, a granis 15. ad 20. 30., adſumitur.

PVLVIS HALY CONTRA PHTHISIN.

REC. Seminis althææ, cucumeris decorticati, cucurbitæ noſtratis decortiçati, ſem. cydoniorum mundati, malvæ, melonum decorticati, portulacæ ana drachmas duas cum ſe-

misse, sem. papaveris albi drachmas sex, amyli, gummi Arabici, tragacanthi, rasuræ eboris, radicis liquiritiæ raspatæ ana drachmam unam cum dimidia, sachari penidii ad pondus omnium. M. F. Pulvis.

EX INGREDIENTIBVS, principio aqueo - aut oleoso - mucilagineo, dulci, subdulci, temperatissimo prægnantibus, præcipue componitur, & ideo partes solidas demulcet, & humores acres, salia involvendo atque obtundendo, temperat. Non solum tussientibus, secundum inventoris Haly commendationem, conducit, sed in febre quoque lenta & hectica, calculo, ulcere renum atque vesicæ, stranguria, ardore ventriculi, dysenteria, tenesmo ani, aliisque morbis, qui acri humorum indoli & solidorum erosioni suos debent natales, opem ferre consuevit: Semper tamen, si memoratos ab eo exspectare velimus effectus, recens præparatus exhibendus est, quoniam semina lactescentia, quæ notabilem totius compositi partem constituunt, temporis successu rancorem contrahunt, & novam hac ratione, eamque pejorem, naturam huic pulveri conciliant. Curandum quoque, ut ad compositionem ejus semina recentissima, ac nondum rancida, recipiantur. Vulgo ad aliquot drachmas una vice exhibetur, sed præstat, eum minori dosi ægris offerre, ac sæpius exhibitionem repetere, ne dosis nimia fastidium pariat.

PVLVIS CONTRA VERMES.

REC. Seminis cinæ sive santonici unciam unam, corallinæ unciam dimidiam, mercurii dulcis rite præparati, rasuræ cornu cervi subtilissimæ, turbith gummosi ana drachmas duas, myrrhæ electæ drachmam unam. M. F. Pulvis.

AD FINEM illum, quem titulus indicat, obtinendum ſatis bonus deprehenditur, & ventriculum præterea, inteſtina, atque viſcera roborat. Datur a granis 8. ad 10. 12. 15. 20.

PVLVIS CORDIALIS COMMVNIS CVM ZEDOARIA.

REC. Cornu cervi præparati drachmas ſex, cornu alcis præparati, coralliorum alb. præp., matris perlarum præp., lapidum cancrorum præparatorum, oſſis de corde cervi præp., ſuccini albi præparati, talorum leporis ana drachmas duas, terræ ſigillatæ Strigonienſis, radicum zedoariæ ſelectarum ana drachmam unam, foliorum auri numero decem. M. F. Pulvis. In officinis, præter deſcriptum pulverem cordialem cum zedoaria, adhuc alius proſtat absque zedoariæ additione paratus, nec non *Pulvis cordialis pro pauperibus*, qui ex ſequentibus componitur: Rec. coralliorum alb. præp., cornu cervi præp. ana unciam dimidiam, lapidum cancrorum præp. unciam unam, terræ ſigillatæ Strigonienſis drachmam unam, foliorum auri fini numero quinque. M. F. P.

PVLVIS cordialis pro pauperibus ex meris terreis & auro, penitus in ventriculo indiſſolubili, conſtat, adeoque rectius inter abſorbentia antacida, quam cardiaca medicamenta collocatur: Et præcedens quoque cum zedoaria, præter ſuccinum & radicem zedoariæ, nil continet, quod cor roborare, ſudorem movere, & exanthemata, aliaque heterogenea, quæ moleſtas ſubinde anxietates provocare ſolent,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0592-5 DFG

expellere possit. Sola igitur zedoaria cum succino est, quæ aliquam huic pulveri virtutem discutientem ac diaphoreticam, adeoque aliquam pariter virtutem, anxietates præcordiales, in febribus, præsertim exanthematicis atque malignis, vel etiam, præsentibus flatibus copiosis, in ventriculo & canale intestinorum incarceratis, interdum subortas, mitigandi, conciliat. Sed, nonne medicamina, longe in hoc passu præstantiora, prostant? Datur a granis 15. ad 20. 25. Reliqui pulveres cordiales Off., quibus præter inutilia auri folia, etiam margaritæ atque lapides pretiosi adduntur, præcedentes pretio quidem, non virtute, superant.

PVLVIS CORNACHINI SIVE COMITIS DE WARWICK.

REC. Diagrydii sulphurati uncias duas, antimonii diaphoretici unciam unam cum dimidia, cremoris tartari unciam semissem. Fiat Pulvis.

MARCVS CORNACHINVS, celebris quondam Professor Medicinæ Pisanus, catharticum hoc medicamentum magni æstimavit, & contra morbos quamplurimos in usum traxit. Verum enim vero, fama ejus temporis successu valde imminuta fuit; unde nostra etiam ætate & in nostris regionibus longe rarius, quam olim, a Medicis præscribitur. Adultis, purgandi scopo, a scrupulo dimidio ad scrupulum unum, exhibetur. Secundum aliorum descriptionem ad componendum hunc pulverem partes dictorum ingredientium anaticæ recipiuntur, & tunc dosis adhuc paullo altius adscendere potest.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0593-1 DFG

PVLVIS DYSENTERICVS
DISP. BRAND.

REC. Radicum acori vulgaris drachmam unam, biſtortæ unciam unam, tormentillæ unciam unam cum ſemiſſe, ſeminis acetoſæ, plantaginis ana drachmas tres, ſem. lapathi acuti drachmas duas, nucis moſchatæ, boli Armenæ præparatæ, cornu cervi uſti ana unciam unam, coralliorum rubrorum præp., ſanguinis draconis præp., terræ ſigillatæ Sileſiacæ ana unciam dimidiam, croci martis adſtringentis, priapi cervi drachmam unam M. F. P.

QVOAD maximam partem ex adſtringentibus componitur, adeoque non ſtatim in principio dyſenteriæ, aliarumque fluxionum ſanguinearum ac ſeroſarum exorbitantium, ſed in fine demum, emendata prius atque educta ſaburra plus minusve virulenta, mitigata febre ac inflammatione, & reſeratis vaſorum ac viſcerum obſtructionibus, ægris porrigendus erit. Hiſce autem probe obſervatis, in dyſenteria quandoque, nec minus in diarrhœis, lienteria, cœliaca, diabete, fluore albo, vomitu ac hæmorrhagiis variis locum invenit. Doſis a ſcrupulo dimidio ad integrum adſcendit.

PVLVIS EPILEPTICVS
OFFICINALIS.

REC. Coralliorum rubr. præp., cranii humani non humati, matris perlarum præparatæ, ana drachmas duas, cornu cervi ſine igne præparati drachmas tres, radicum pæoniæ maris, juſto tempore collectarum, unciam unam, ſe-

minis pæoniæ drachmas duas, viſci querni, ſachari albiſſimi ana unciam dimidiam, foliorum auri puriſſimi numero quinque. M. F. Pulvis.

ACIDVM vellicans primæ culinæ extinguit, & ſolida quoque adſtringit; hinc in ea epilepſia, quæ primario ex acida ac cauſtica ſaburra primarum viarum, & juncta fibrarum laxitate atque teneritudine, præſertim apud infantes, qui lacte adhuc nutriuntur, originem ducit, opem præcipue ferre conſuevit: Valent hæc de reliquis pariter ſpaſmorum atque convulſionum ſpeciebus. Datur a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam, vel paullo ante, vel paullo poſt paroxyſmum epilepticum. Apud infantes grana 5. 6. 8. 10. pro una doſi ſufficiunt.

PVLVIS EPILEPTICVS MARCHIONIS.

REC. Apicum cornu cervi præparatorum, coralliorum alb. ac rubrorum præp., margaritarum præp., raſuræ eboris ſubtiliſſimæ, ſpodii, viſci querni aut corylini, ungulæ alcis, unicornu veri ana drachmam unam, radicum pæoniæ maris, juſto tempore collectarum, unciam ſemiſſem, foliorum auri numero viginti. M. F. Pulvis.

CONVENIT quoad naturam, vires & uſum cum præcedente, præterquam, quod paullo remiſſiori virtute adſtrictoria gaudeat. Commendatur in ſpecie contra pavores nocturnos & motus epilepticos infantum, atque perſæpe etiam arthriticis & podagricis conducere traditur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0595-3 DFG

PVLVIS DE GVTTETA SIVE PVLVIS AD EPILEPTICOS, DE GVTTETA DICTVS, PH. EDINB.

REC. Radicis valerianæ ſylveſtris (*majoris*) rad. pæoniæ ana partes æquales. M. F. Pulvis.

VIRTVS antepileptica hujus pulveris maximam partem ad radicem valerianæ redit, cujus vires eximias ac plane ſpecificas in epilepſia olim pridem FABIVS COLVMNA laudavit, & recentiori poſtmodum ævo *Dominus* MARCHANTIVS iterata experientia ſua confirmavit; quemadmodum plura de hiſce in *Commentariis Academiæ regiæ ſcientiarum Pariſinæ, ann.* 1706., & in mea pariter *Materia medica*, *T. II. Cap. de Radice valerianæ* videnda ſunt. Datur cæteroquin adultis pulvis deſcriptus, præmiſſis tamen laxantibus, a drachma dimidia ad drachmam integram.

In *Pharmacopoea Würtenbergica Pulvis epilepticus de gutteta* RIVERII deſcribitur, qui præcedente multo quidem diffuſior, virtute tamen haudquaquam ſuperior exiſtit. Compoſitio ejus ſequens eſt: Rec. radicum pæoniæ, dictamni albi, viſci querni ana unciam dimidiam, ſeminum atriplicis drachmas duas, ſem. pæoniæ, ungulæ alcis ana unciam ſemiſſem, cranii humani præparati unciam unam, coralliorum rubrorum præp., hyacinthi ana drachmam unam cum ſemiſſe. Omnibus optime tritis adde foliorum auri numero quinquaginta. Doſis a ſcrupulo dimidio ad drachmam dimidiam adſcendit.

PVLVIS MANTVANVS.

REC. Radicum anthoræ, contrayervæ, ſcorzoneræ, cornu cervi præparati, coralliorum rubr. ppt., ungulæ alcis præp., unicornu veri

ana ſcrupulos duos, lapidis bezoardici occidentalis & orientalis, terræ ſigillatæ Lemniæ ana drachmam unam, ſeminis aceroſæ, napi, ſmaragdorum præp. ana ſcrupulum unum, viſci querni drachmam unam, ſachari albiſſimi drachmas ſex. M. F. P.

DIAPHORESIN promovet, acidum abſorbet, ac leniter adſtringit; hinc bezoardicis etiam medicamentis, ad expellenda exanthemata præcipue exhibendis, vulgo adnumeratur. Verum, cum multa eum concreta, pretioſa quidem, aſt nihilominus inertia, ingrediantur, & reliquorum quoque virtus non adeo ſingularis inveniatur, commode ex uſualium cenſu exterminari poſſet. Datur a granis 15. ad ſcrupulum unum.

PVLVIS MVLIERVM.

REC. Baccarum lauri, cinnamomi acuti, galangæ, nucis moſchatæ ana unciam unam cum dimidia, croci orientalis unciam unam, caryophyllorum, macis ana drachmas ſex, rad. zedoariæ unciam ſemiſſem, zingiberis, ſeminis carvi, paſtinacæ ana uncias tres. Miſce fiat omnium pulvis ſubtiliſſimus.

EX SELECTIS ac ſatis roborantibus ſtomachalibus & carminativis componitur, adeoque non tantum in colica hyſterica, catameniorum ſuppreſſione chronica, fluore albo, partu difficili, retentione ſecundinarum & ſterilitate mulierum, a cauſſa frigida pendente, conducit, ſed in dyſorexia pariter atque dyſpepſia, itemque in cardialgia ac colica flatulenta, febre quartana, & multis adfectibus aliis, qui roborantia, calida, aromatica, poſtulant, non contemnendum ad-

fert auxilium. Exhibetur a granis 15. ad ſcrupulum unum, imo drachmam dimidiam.

PVLVIS PANNONICVS RVBER.

REC. Boli Armenæ, cum parte aquæ roſarum & acetoſæ anatica præparatæ, uncias tres, coralliorum alb. præp. drachmas ſex, corall. rubr. præp., hyacinthi præparati, rubini præp., ſmaragdi præp. ana unciam dimidiam, margaritarum præp., ſpodii præp., ana drachmas quinque, raſuræ eboris drachmas tres, ſeminis acetoſæ, cinnamomi electi ana drachmas duas, caryophyllorum, croci orientalis ana drachmam unam, corticum citri extimarum, ſantali albi ana drachmam unam cum dimidia, ſantali rubri drachmas duas, cornu cervi philoſophice calcinati unciam ſemiſſem, foliorum auri obryzi numero quadraginta. M. F. Pulvis.

ACIDVM primæ culinæ deſtruit, ſubadſtringit, diaphoreſin aliquantulum promovet, & ideo in dyſenteria, febribus malignis, exanthematicis ac ſpeciatim in febre caſtrenſi Hungarica proficuus quidem creditur: Attamen, cum terris fatuis & inutilibus lapidibus pretioſis nimium abundet, pro mea ſententia, nullum ab eo auxilium ſingulare in morbis memoratis & ſimilibus exſpectandum erit. Præcipua virtus a cinnamomo, caryophyllis, croco, corticibus citri & ligno ſantalo dependet, ac melius proinde futurum eſſet, ſi hæc concreta cum unico ſaltem terreo abſorbente miſcelam ſubirent. Datur apud infantes, torminibus ventris aut epilepſia inteſtinali laborantes, a granis 4. ad 8., apud adultos vero,

vero, tum in morbis convulſivis, tum febribus, a ſcrupulo dimidio ad integrum, vel cum ſyrupo quodam, vel aqua diapnoica.

PVLVIS PARTVRIENTIVM.

REC. Caſſiæ ligneæ veræ, cinnamomi acuti ana drachmas duas, boracis Venetæ, ſuccini albi præparati ana drachmam unam cum dimidia, croci orientalis optimi drachmam ſemiſſem. M. F. Pulvis ſubtiliſſimus, olei deſtillati cinnamomi guttis tribus irrorandus.

EST medicamentum ſatis activum, quod, a ſcrupulo uno ad drachmam unam in vino aut aqua quadam adpropriata exhibitum, fœtum, ſecundinas, lochia, ac menſes valide pellit. Aucta boracis Venetæ quantitate, virtutem majorem nanciſcitur.

PVLVIS PLEVRITICVS.

REC. Raſuræ dentis aprini ſine uſtione præparatæ, mandibularum lucii præp. ana drachmas duas, lapidis percarum præparati, lap. hæmatitæ præp., lap. cancrorum præp., oculorum lucii præp., oſteocollæ præp., talorum leporis præp., ſeminis artemiſiæ rubræ, ſem. cardui benedicti ana drachmam unam. M. F. Pulvis.

PLVRIMA quidem ſic dicta ſpecifica antipleuritica hic pulvis recipit; verum, quum ea quoad maximam partem mere terrea antacida ſint, prorſus concipere nequeo, quomodo in pleuritide vera ſtaſin ſanguinis inflammatoriam rurſus diſcutere, dolores punctorios mitigare, ac febrem profligare poſſint.

Exiguus enim effectus diapnoicus, quem ſemina artemiſiæ rubræ & cardui benedicti præſtant, tollendis hujus morbi cauſſis haudquaquam ſufficit. Rectius igitur, pro meo judicio, locum hic pulvis inter abſorbentia terrea, non in pleuritide vera, ſed in aliis morbis porrigenda, obtinet. Datur a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam.

PVLVIS PRÆCIPITANS.

REC. Concharum marinarum præp., matris perlarum præp., cornu cervi præp., lapidum cancrorum præp. ana unciam dimidiam, antimonii diaphoretici drachmam unam, cinnabaris nativæ præparatæ drachmam ſemiſſem. M. F. P.

ACIDVM præternaturale, in prima culina nimis adcumulatum extinguit abſorbendo, &, ſic titulo ſuo ſatisfaciens, in ſoda & ardore ventriculi, torminibus ventris infantum, aliisque morbis, ab acido vellicante oriundis, levamen adfert. Exhibetur a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam.

PVLVIS PVERORVM COMMVNIS.

REC. Radicis iridis Florentinæ, pæoniæ, ſcorzoneræ ana uncias duas, ſeminis pæoniæ decorticati unciam ſemiſſem, croci drachmas duas, ſachari candi uncias quatuor. M. F. Pulvis.

IN plerisque infantum morbis, v. g. in cardialgia, torminibus ventris, dentitione difficili, tuſſi pituitoſa &c., ob vires reſolventes, abſtergentes, diſcutientes ac roborantes, cum fructu a granis 6. ad 10. 12. 15. exhiberi poteſt. Major ipſi activitas conciliatur,

quando ſpeciebus prædictis uncia una radicis mechoacannæ albæ, & duæ drachmæ aniſi ſtellati adduntur.

PVLVIS STEGNOTICVS GVTMANNI.

REC. Coralliorum rubrorum præp. drachmas duas, lapidis ætitæ præparati drachmam unam, lap. carneoli præp., hæmatitæ præp., cornu cervi uſti & præp., terræ ſigillatæ Lemniæ veræ, aut Sileſiacæ ana drachmam ſemiſſem. M. F. Pulvis.

EST pulvis antacidus & leniter adſtringens, qui in hæmorrhagiis exorbitantibus, ubi oſcula vaſorum nimium hiantia nonnihil, blandæ conſtrictionis ope, claudenda ſunt, ſubinde adhibetur, & ægris in aqua quadam deſtillata, aut ſimplici frigida, a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam, porrigitur. Acido præſente ſolubilior futurus eſſet, ſi ætites, & carneolus prorſum exularent.

PVLVIS STYPTICVS HELVETII.

REC. Aluminis rupei unciam dimidiam, ſanguinis draconis optimi drachmas duas. M. fiat pulvis.

HELVETIVS hunc pulverem contra febres intermittentes & gonorrhœam benignam, nec minus ad cohibendum immodicum fluxum menſtruum & hæmorrhoidalem, aliasque hæmorrhagias commendavit: At, caute admodum cum uſu valde ſtyptici hujus medicamenti interno mercandum, &, pauca duntaxat grana, præmiſſis tamen præmittendis, ſimplici vice exhibenda erunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0601-0 DFG

PVLVIS STOMACHICVS QVERCETANI, AVT POTIVS BIRCKMANNI.

REC. Radicum ari præp. uncias duas, rad. acori vulgaris, pimpinellæ ana unciam unam, lapidum cancrorum præp. unciam ſemiſſem, cinnamomi electi drachmas tres, ſalis abſinthii, juniperi ana drachmam unam, ſachari roſati tabulati ad pondus omnium. M. F. Pulvis.

VENTRICVLVM roborando, & ſaburram pituitoſo-acidam corrigendo, adpetitum nonnunquam excitat, digeſtionem promovet, & in ſoda, ructibus acidis, ac febribus intermittentibus opem aliquam præſtat. Ob ingredientia quædam acria in cachexia quoque & ſcorbuto commendatur, immo in calculo, nephritide pituitoſa, hemicrania, vertigine & cephalalgia ſtomachali, aſthmate, ac viſcerum obſtructione chronica prodeſſe dicitur. Doſis, ob largam ſachari additionem, a drachma dimidia ad integram adſcendere poteſt.

PVLVIS DENTIFRICIVS ABSQVE MOSCHO ET AMBRA.

REC. Coralliorum rubr. ppt. drachmam unam, cornu cervi præparati unciam dimidiam, gummi laccæ ſelectæ, g. ſarcocollæ ana drachmam ſemiſſem, oſſis ſepiæ præp. drachmas tres, oſteocollæ præp., pulveris radicum iridis Florentinæ ana unciam unam. M. F. Pulvis.

COMPOSITVM hoc pulverulentum, uti ſtatim ex titulo patet, externum duntaxat uſum obtinet, & ad tartarum dentium abſtergendum, gingivas roborandas, & putrilaginem ſcorbuticam corrigendam adhi-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0602-6 DFG

betur. Melior intuitu ſcopi poſterioris futurus eſſet, ſi terræ Japonicæ, maſtiches & ſanguinis draconis portio moderata adderetur. Perfectus enim pulvis dentifricius ex abſtergentibus, leniter adſtringentibus atque balſamicis antiputredinoſis conſtare debet. In officinis adhuc alius proſtat, ex iisdem ſpeciebus compoſitus, aſt ambræ & moſchi ana granis quinque remixtus; verum, cum horum odor non omnibus arrideat, absque ambra & moſcho illum parare præſtat.

PVLVIS PRO FVMO COMMVNIS.

REC. Maſtiches, myrrhæ, olibani, ſuccini flavi, baccarum juniperi ana unciam unam. M. F. Pulvis.

AD AEREM humidum, aut corruptis, fœtidis atque contagioſis exhalationibus refertum, aliquantiſper corrigendum, prunis inſpergitur. Roborat quoque hic fumus pulmones nimis laxos, nec minus membra, œdematoſo tumore correpta, præſertim, ſi in caſu poſteriori propius & majori quantitate admittatur.

PVLVIS STERNVTATORIVS COMMVNIS.

REC. Foliorum betonicæ drachmas duas, majoranæ, nicotianæ ana unciam dimidiam, pulegii, ſerpilli ana drachmam ſemiſſem, rad. hellebori albi, nigri, ana drachmam unam, rad. pyrethri drachmam ſemiſſem. M. F. Pulvis.

MVCVM narium potenter diſſolvit, &, tunicam pituitariam ſtimulando, ſternutationem provocat, adeoque in gravedine, cephalalgia pituitoſa, ac ſimilibus capitis morbis uſus ejus nonnunquam proficuus deprehenditur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0603-2 DFG

SIEF ALBVM.

REC. Gummi Arabici, tragacanthæ, amyli ana unciam dimidiam, ceruſſæ drachmas ſex, ſarcocollæ drachmas tres. Miſce, fiat pulvis.

DEMVLCENDO, ſiccando ac ſubadſtringendo operatur, & ſæpe igitur collyriis, contra ophthalmiam humidam, a ſero acri exortam, uſurpandis, additur.

SPECIFICVM CEPHALICVM MICHAELIS.

REC Cinnabaris nativæ Tranſylvanicæ, aut antimonii præparatæ uncias tres, fæculæ radicum pæoniæ, juſto tempore collectarum, unciam unam cum dimidia, ungulæ alcis præp., cornu alcis præp. ana drachmam unam, cornu cervi præp. drachmas tres, cranii humani, non humati, præparati drachmam unam, corallorum rubrorum præp, lapidum percarum præp. ana unciam ſemiſſem, margaritarum præp. drachmas duas, raſuræ eboris præparatæ drachmas tres, ſmaragdorum, in ſalinam conſiſtentiam Zwelfferiana methodo ſolutione & exhalatione redactorum, drachmam ſemiſſem, ſuccini præp ſcrupulum dimidium, unicornu veri ſcrupulum unum. M. F. Pulvis.

PRO meo judicio hoc medicamentum neque nomine, quod gerit, neque fama, quam præteritis adeptum eſt temporibus, dignum exiſtit. Si enim fæculam radicum pæoniæ, ſmaragdum ad formam ſalinam redactum, & ſuccinum, quæ admodum parca tamen quantitate compoſitionem ingrediuntur, exce-

peris, totum ex cinnabari, quæ ſolutionem penitus in ventriculo reſpuit, & terreis antacidis, quorum nonnulla pariter, ob texturam compactiorem, a debili ventriculi acido difficillime ſolvuntur, compoſitum eſt. Non video igitur, quomodo cerebrum, cor atque nervos corroborare, & motus convulſivos atque epilepticos promiſcue cohibere ac mitigare poſſit. Sola profecto pollet virtute antacida, & in iis duntaxat convulſionum ſpeciebus, præſertim apud infantes, locum invenit, quæ ſaburræ acidæ primæ culinæ acriori, rodenti ac vellicanti ſuos debent natales; in idiopathicis autem ac reliquis ſympathicis inſultibus epilepticis &c. nihil plane auxilii ab uſu ejus exſpectandum erit. Secundum inventoris deſcriptionem ex plerisque ingredientibus terreis ac terreo-gelatinoſis primum magiſteria conficiuntur; at, cum hac præparatione tædioſa non meliora, ſed deteriora reddantur, ab aliis medicis poſtea rejecta, iisdemque in formula deſcripta vulgari ſaltem modo præparata ſubſtituta fuerunt. Doſis, ob molem cinnabaris, quæ dimidiam fere totius pulveris compoſiti partem conſtituit, ultra ſcrupulum nunquam apud adultos adſcendere debet, & apud infantes grana 5. 8. 10. ſufficiunt.

SPERNIOLA CROLLII.

REC. Camphoræ drachmas tres, croci optimi ſubtiliſſime triti unciam ſemiſſem, myrrhæ rubræ ſelectæ, olibani ana uncias duas. Pulverem ſubtiliſſimum inde factum in vitro commodo aqua ſpermatis ranarum, menſe Martio triduum ante novilunium collecti, ac debite e balneo maris deſtillati, vicies, vel etiam pluries, irrora, rurſusque ſingulis vicibus aëris

calore exacte exsicca, tandemque probe siccatum in vitro clauso adserva.

EX INGREDIENTIBUS activis discutientibus, anodynis ac roborantibus constat, & ejusdem ideo usus subinde in febribus putridis, malignis, exanthematicis atque catarrhalibus, nec minus in tumoribus glandularum, adfectibus frigidis rheumaticis ac convulsivis, scabie, cachexia, suppressione mensium, & morbis compluribus aliis, viscidorum humorum resolutione, ac discussione maxime curandis, commendandus erit: Quod vero etiam hæmorrhagias exorbitantes certissime sistat, haud quisquam, indolis ingredientium probe gnarus, cum nonnullis adfirmabit. Aqua spermatis ranarum destillata inutilis est, ac commode additio ejus omitti poterit, præsertim, cum reliquæ species, sub sæpius repetita irroratione & exsiccatione, multas particulas volatiles amittant. Datur a granis 3. ad 5. 8. 10.

SPECIES AROMATICÆ ROSATÆ.

REC. Foliorum rosarum rubr. probe siccatarum uncias duas, cinnamomi electi drachmas quinque, caryophyllorum, macis ana drachmas duas cum semisse, cardamomi minoris, galangæ, nucistæ ana drachmam unam, spicæ Indicæ, ligni aloes, santali citrini, gummi Arabici, tragacanthi ana drachmas tres; M. F. Pulvis subtilissimus. Quando huic pulveri, qui *Species aromaticas rosatas incompletas* constituit, ambræ gryseæ drachma dimidia & moschi scrupulus unus additur, *Species aromaticæ rosatæ completæ* inde resultant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0606-9 DFG

VIRIBVS cephalicis ac ſtomachalibus roborantibus, nec minus carminativis atque cardiacis hic pulvis inſtructus eſt, & in debilitate ventriculi atque capitis, imbecillitate memoriæ, vertigine, a ſtomacho oriunda, adfectibus flatulentis frigidis, aliisque capitis, cordis ac pectoris morbis, inde per conſenſum enatis, nonnunquam conducit. Species *incompletæ* a ſcrupulo uno ad drachmam integram, *completæ* autem, a ſcrupulo dimidio ad drachmam dimidiam exhibentur.

SPECIES CORDIALES TEMPERATÆ.

REC. Radicum angelicæ, caryophyllatæ, doronici, tormentillæ, caryophyllorum, cinnamomi, oſſis de corde cervi ana drachmam unam cum dimidia, eboris præp., ligni aloes ana drachmam unam, coralliorum alb., corall. rubr. præp. ana drachmas duas, margaritarum præp. drachmas ſex, hyacinthorum præp., ſaphiri præp., ſmaragdorum præp. ana drachmam ſemiſſem, croci ſcrupulum unum, foliorum auri, fol. argenti ana numero decem. M. F. pulvis ſubtiliſſimus. Huic nonnulli moſchi & ambræ ana drachmam dimidiam addunt, & tunc *Species cordiales completas* vocant.

MVLTA hunc pulverem terrea, lapidea, metallica, concreta ingrediuntur, quæ pretium quidem valdopere augent, reliquorum vero vires nullo plane modo exaltant, & proinde, abſque virtutum diſpendio, commode exulare poſſent. Convenit cum pulvere Pannonico rubro, præterquam, quod paullo majores vires roborantes obtineat. Specifice in lipo-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0607-5 DFG

thymiis & anxietatibus præcordialibus, perſæpe in febribus malignis ſupervenientibus, commendatur, & a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam ægris offertur.

SPECIES DECOCTI PECTORALIS.

REC. Radicum glycyrrhizæ unciam dimidiam, herbæ capillorum veneris, hb. hyſſopi, ſcabioſæ, tuſſilaginis ana manipulum ſemiſſem, hordei mundati unciam unam, jujubarum, ſebeſten ana numero quindecim, paſſularum minorum mundatarum unciam unam. Groſſiuſcule conciſa miſceantur.

DECOCTVM inde paratum humores acres temperat, expectorationem promovet, & in tuſſi, raucedine, aſthmate, & ſubinde etiam in pleuritide ac peripneumonia non contemnendum auxilium præſtat.

SPECIES DIACINNAMOMI.

REC. Cinnamomi acuti uncias duas, cardamomi utriusque, caryophyllorum, ligni aloes, macis, nucis moſchatæ, piperis longi, zingiberis ana drachmas tres, caſſiæ ligneæ, radicum enulæ ana unciam ſemiſſem, galangæ drachmas ſeptem, croci optimi drachmam unam, ſachari drachmas quinque. M. F. Pulvis.

VIRTVTE roborante ſtomachali & carminativa pollent, & in debilitate ventriculi, indeque enatis morbis variis, nec minus in adfectibus colicis atque cardialgicis frigidis, præſertim apud ſenes & ſubjecta phlegmatica, itemque in febre quartana, lienteria, cœliaca, diarrhœa vulgari mucida &c. perſæpe cum

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0608-1 DFG

fructu notabili, a ſcrupulo dimidio ad integrum, exhibentur.

SPECIES DIATREOS.

REC. Specierum diatragacanthæ frigidæ, ſachari candi albi ana drachmas duas, radicum iridis Florentinæ unciam ſemiſſem. M. F. Pulvis.

RESOLVENDO, abſtergendo ac temperando agit hic pulvis pectoralis, & ideo in tuſſi, raucedine, aſthmate, atque ipſo catarrho ſuffocativo, ab acri atque tenaci pituita oriundis, non contemnendi uſus eſt, ſi nimirum recenter paratus fuerit: Temporis enim ſucceſſu ſemina, quæ ſpecies diatragacanthæ frigidæ ingrediuntur, rancorem aliquem contrahunt, & amylum pariter nonnihil corrumpitur. Datur a ſcrupulo dimidio ad drachmam ſemiſſem.

SPECIES DIAMBRÆ.

REC. Cardamomi majoris, cardamomi minoris ana drachmam unam, caryophyllorum, cinnamomi, rad. doronici, folii Indici, galangæ, macis, nuciſtæ ana drachmas tres, ligni aloes, ſantali citrini, piperis longi ana drachmas duas, ſpicæ Indicæ drachmam unam, zingiberis drachmam unam cum dimidia, ambræ drachmam unam, moſchi drachmam ſemiſſem. M F.P. Species hæ plerumque absque ambræ & moſchi additione primum præparantur, & adſervantur, ac, volente demum medico, tempore uſus, concreta memorata adduntur.

QVANDO citra moſchi & ambræ additionem præparatæ fuerunt, cum ſpeciebus diacinnamomi valde

conveniunt, easdemque virtute nervina atque cephalica superant. Specialius in vertigine, epilepsia, adfectibus soporosis, apoplexia pituitosa, imbecillitate visus atque memoriæ, & in variis ventriculi atque intestinorum adfectibus frigidis ac flatulentis &c. commendantur. *Incompletæ* a scrupulo dimidio ad integrum, *completæ* autem, h. e., cum moscho & ambra, saltem a granis 8. ad 15. dantur.

SPECIES DIANTHOS.

REC. Cardamomi, caryophyllorum, cinnamomi, galangæ, ligni aloes, macis, nucis moschatæ, seminis anethi, anisi, spicæ Indicæ, zedoariæ, zingiberis, ana scrupulos quatuor, rad. glycyrrhizæ, florum rosarum, violarum ana drachmas sex, flor. rorismarini unciam unam. M. F. P.

QVOAD vires & usum cum speciebus aromaticis rosatis conveniunt, & a scrupulo uno ad drachmam dimidiam exhibentur.

SPECIES DIAPENIDIORVM.

REC. Amyli candidissimi, caryophyllorum, cinnamomi, gummi Arabici, seminum quatuor frigidorum excorticatorum non rancidorum, succi glycyrrhizæ, tragacanthi, zingiberis ana drachmam unam cum dimidia, amygdalarum dulcium decorticatarum, nucum pinearum decort., seminis papaveris albi ana drachmas tres cum semisse, sachari penidii uncias duas. M. F. P.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0610-0 DFG

RECENTISSIME paratæ partim vires roborantes, partim incraſſantes pectorales poſſident, ac tuſſi acri laborantibus egregie opitulantur: Sin vetuſtiores autem factæ fuerint, & ſemina ac fructus rancorem contraxerint, parum ab iis auxilii in pectoris morbis exſpectandum erit. Doſis a drachma dimidia ad integram adſcendit.

SPECIES DIARRHODON ABBATIS.

REC. Aſari, cardamomi, caryophyllorum, cinnamomi, croci, ligni aloes, maſtiches, rhabarbari electi, ſeminum aniſi, baſilici, berberum, fœniculi, intybi, lactucæ, papaveris albi, portulacæ, quatuor frigidorum majorum decorticatorum, ſpicæ Indicæ, ſucci glycyrrhizæ ana ſcrupulum unum, margaritarum, oſſis de corde cervi ana ſcrupulum ſemiſſem, gummi Arabici, tragacanthi, raſuræ eboris ſubtiliſſimæ ana ſcrupulos duos, ſantali albi, ſantali rubri ana drachmas duas cum dimidia, roſarum rubrarum, ſachari candi albi ana uncias duas. Miſce, fiat pulvis, cui, ut compoſitio ſecundum deſcriptionem evadat completa, ſequentia, nimirum galliæ moſchatæ ſcrupulus unus, camphoræ grana ſeptem, & moſchi grana quatuor addenda ſunt.

COMPOSITIO hæc, quæ, teſte HENRICO SCHVLZIO, EBN ABASSVM *Perſam*, qui vulgo *Haly Abbas* dicitur, auctorem habet, diverſæ quidem naturæ ingredientibus nimium abundat, & aliquam pariter corruptionis labem, ſi ſemina quatuor frigida

majora addantur, temporis ſucceſſu contrahit; attamen, quum varia etiam aromatica ſelecta, & roborantia balſamica eam ingrediantur, ventriculum ac viſcera confortat, & obſtructa quoque poſteriora aperire iterum, adeoque in ictero, a bile viſcida orto, ſpecifice prodeſſe traditur. Datur per ſe a ſcrupulo uno ad drachmam dimidiam, & ſubinde etiam infuſis purgantibus additur.

SPECIES DIATRAGACANTHÆ FRIGIDÆ.

REC. Amyli unciam dimidiam, glycyrrhizæ, ſeminum quatuor frigidorum majorum decorticatorum drachmas duas, ſem. papaveris albi drachmas tres, gummi Arabici drachmas decem, tragacanthi uncias duas, ſachari Penidii uncias tres. Miſce, fiant lege artis Species.

OB largam ſachari penidii additionem largiori quoque doſi, nimirum a drachma dimidia ad integram, raucedine, angina ſpuria, tuſſi &c. laborantibus, porrigendæ, ac partitis vicibus ori ingerendæ ac deglutiendæ ſunt. Humores enim nimis tenues, ſi adhuc recentes ſint, vel omiſſis ſeminibus quatuor frigidis, quæ facile rancefcunt, præparatæ, paullulum incraſſant, acrimoniam ſalinam quamcunque temperant, & partes ſolidas eroſas demulcent.

SPECIES DIAXYLALOES.

REC. Balſamitæ, been utriusque, carabe, cardamomi utriusque, caryophyllorum, cinnamomi, coralliorum rubrorum, corticum citri, cubebarum, cyperi longi, folii Indici, foliorum citri vel lauri, macis, majoranæ, margari-

tarum præp., maſtiches, menthæ criſpæ, nucis moſchatæ, ocymi caryophyllati, piperis longi, ſpicæ Indicæ, zedoariæ, zingiberis ana unciam ſemiſſem, roſarum rubrarum, ligni aloes ſelecti, ana unciam unam. Miſce, fiant Species. Nonnulli, ut ſpecies, uti vocant, *completas* obtineant, hiſce adhuc galliæ moſchatæ drachmam unam cum dimidia, & moſchi ſcrupulos duos addunt.

PRÆCIPVA aromatica atque balſamica hanc MESVES compoſitionem ingrediuntur, & ob valde calidam proinde naturam in frigidis duntaxat morbis, qui nervina, roborantia, commoventia, atque calefacientia expoſcunt, illa præſcribenda eſt. Vulgo hæ ſpecies in debilitate ventriculi, cruditatibus primæ culinæ mucidis atque flatulentis, palpitatione cordis, vertigine, imbecillitate capitis & memoriæ, melancholia, ſyncope, coryza chronica, cachexia &c. commendantur. Subinde etiam capiti, aliisque partibus debilitatis, aut paralytice reſolutis, ſub cucuphæ aut ſacculi forma, adplicantur, & ſæpiſſime pariter inter maſticatoria, quæ halitum oris corrigunt, ac virulentarum exhalationum ingreſſum in ventriculum & pulmones, graſſantibus morbis contagioſis, impediunt, locum obtinent. Dantur interne a ſcrupulo ad drachmam dimidiam, vel ſaltem, ſi moſchus acceſſerit, a ſcrupulo dimidio ad integrum.

SPECIES DE HYACINTHO.

REC. Boli Armenæ, coralliorum rubr. præp., hyacinthorum præparatorum, terræ Lemniæ veræ, aut ſigillatæ Strigonienſis ana drachmam unam cum ſemiſſe, radicum di-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0613-8 DFG

ptamni albi, tormentillæ, ſem. acetoſæ, citri decorticati, portulacæ, cornu cervi præparati, raſuræ eboris, oſſis de corde cervi præp., croci optimi, myrrhæ ſelectæ, roſarum rubrarum, ſantalorum omnium ana ſcrupulos quatuor, margaritarum præparatarum, ſmaragdorum præp. ana drachmam unam. M. fiant Species.

ROBORANDO ac leniter adſtringendo agunt in corpore, &, nitroſis atque temperantibus acidulis additæ, exorbitantes hæmorrhagias, & nimia pariter profluvia ſeroſa compeſcunt. Dantur in caſibus memoratis a granis quinque ad ſcrupulum ſemiſſem.

SPECIES HIERÆ PICRÆ RHASIS.

REC. Aloes unciam unam, aſari, carpobalſami aut cubebarum, caſſiæ ligneæ, cinnamomi, ligni aloes loco xylobalſami, maſtiches, roſarum rubrarum, ſpicæ Indicæ ana ſcrupulum unum & dimidium. M. fiant Species.

NISI hæ ſpecies ad pilularum cochiarum compoſitionem neceſſariæ eſſent, commode ex officinis exterminari poſſent, præſertim, cum illæ ob nimiam amaritiem ægrotantibus parum arrideant. Alvum cæteroquin laxant, & ſanguinem viſcidum attenuant, adeoque etiam in adfectibus frigidis arthriticis atque rhevmaticis, itemque in hemicrania rebelli, æque ac pilulæ cochiæ, ſpecifice prodeſſe creduntur. Doſis a granis 5. ad ſcrupulum dimidium adſcendit.

SPECIES MORSVLORVM IMPERATORIS.

REC. Caryophyllorum unciam dimidiam, cinnamomi electi drachmas decem, galangæ, macis,

macis, nucis moſchatæ ana drachmas duas, zingiberis unciam unam, moſchi optimi ſcrupulum ſemiſſem. M. fiant Species.

VIRTVTE nervina, cephalica, cardiaca, carminativa & ſtomachali roborante pollent, & in coryza chronica, debilitate capitis, vertigine, paralyſi, cachexia, adfectibus flatulentis frigidis, & ventriculi imbecillitate non contemnendam ſubinde, præſertim apud ſubjecta phlegmatica, opem ferunt. Dantur optime, vel paullo ante, vel paullo poſt paſtum, a ſcrupulo ſemiſſe ad integrum.

SPECIES CEPHALICÆ PRO CVCVPHIS.

REC. Florum anthos, cheiri, lavendulæ, liliorum convallium, ſalviæ, ſtœchados Arabicæ ana drachmam unam, foliorum roſarum rubrarum manipulos duos, lauri, majoranæ, ana pugillos duos, hb. meliſſæ, menthæ criſpæ, rorismarini, ſerpilli cum floribus ana pugillum unum, ſeminis coriandri groſſiuſcule contuſi, ſem. nigellæ ana ſcrupulum unum, rad. iridis Florentinæ, ſuccini albi electi, raſuræ ligni Rhodii ana drachmas duas, caryophyllorum, cubebarum, macis ana ſcrupulum unum, nucis moſchatæ, benzoes, ſtoracis calamitæ ana drachmam unam, maſtiches, olibani ana drachmam ſemiſſem. M. fiat pulvis groſſiuſculus.

EX CONCRETIS aromaticis atque balſamicis ſelectioribus componuntur, & capiti ſub cucuphæ forma adplicatæ non tantum capitis integumenta externa, ſed

ipſam etiam duram meningem ac cerebrum roborant, adeoque etiam in hemicrania rebelli, coryza chronica, debilitate memoriæ, vertigine, apoplexia pituitoſa, adfectibus ſoporoſis, epilepſia idiopathica, melancholia, imbecillitate viſus & auditus, cæterisque morbis, a generis nervoſi ac membranarum debilitate primario pendentibus, utiliſſimæ deprehenduntur; immo aliis quoque membris debilitatis aut paralyticis, ſub ſacculorum aut epithematum forma, cum fructu inſigni imponi poſſunt.

SPECIES PRO EPITHEMATE CAPITIS.

REC. Herbæ majoranæ, matriſylvæ, verbenæ ana manipulum unum, florum nymphææ, roſarum ana manipulum ſemiſſem, croci optimi drachmam dimidiam, nucis moſchatæ unciam ſemiſſem, nucleorum Perſicorum drachmas ſex, ſeminis papaveris albi drachmas quinque. Groſſiuſcule conciſa atque contuſa miſceantur.

LINTEO duplicato interpoſitæ plerumque aceto humectantur, & fronti atque temporibus adplicantur, ut dolores capitis vehementiores mitigent, ac ſomnum inducant.

SPECIES PRO EPITHEMATE CORDIS.

REC. Been utriusque, cinnamomi, doronici, macis, ſuccini ana drachmam unam, croci optimi drachmam ſemiſſem, caryophyllorum, cort. citri, ligni aloes, ſeminis acetoſæ ana drachmam unam cum dimidia,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0616-5 DFG

rosarum rubrarum, santalorum omnium ana drachmas duas, flor. boraginis, buglossi, melissæ ana manipulum semissem. Singulis hisce pr be tritis, si placet, camphoræ grana sex, & moschi grana tria addi possunt, ut species *completæ* reddantur.

IN PALPITATIONE cordis, & anxietatibus præcordialibus, quæ plerumque in febribus malignis & exanthematicis accedunt, hæ species, aceto prius, aut succo citri, vel etiam vino generoso, aut aqua theriacali irroratæ, cum linteo duplicato scrobiculo ac toti regioni cordis vulgo adplicantur, licet parum inde auxilii exspectandum sit, quoniam particulæ volatiles balsamicæ ad ipsum cor penetrare, & præcipuam quoque anxietatis caussam hac ratione tollere nequeunt.

SPECIES PRO DECOCTO NIGRO CHIRVRGORVM.

REC. Radicum tormentillæ unciam unam & semissem, herbarum sabinæ, rutæ hortensis, scordii, salviæ, absinthii, foliorum quercus ana drachmas sex, cort. granatorum, gallarum Turcicarum ana uncias duas cum semisse, aluminis crudi uncias quatuor, vitrioli viridis uncias duas, viridis æris, tartari rubri crudi ana unciam unam. Incisa atque contusa misceantur ac serventur.

SPECIES hæ, quæ apud Chirurgos usum frequentissimum invenerunt, cum aqua simul & vino coquuntur, & decoctum deinde contra gangrænam aliasque profundas inflammationes, nec minus ad ulcera siccanda externe adhibetur, & cum linteis complicatis aut

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0617-1 DFG

latioribus ſpongiæ ſegmentis adplicatur. Plerumque ad uncias tres ſpecierum unciæ ſex aquæ fontanæ & totidem pariter unciæ vini recipiuntur.

SECTIO X.

DE PILVLIS, ROTVLIS MORSVLIS ATQVE TROCHISCIS.

CAPVT I.

DE PILVLIS ATQVE MASSIS PILVLARVM.

§. I.

PILVLÆ ſunt medicamenta interna, ſolida, ſicca, duriuſcula, globulum aut parvam pilam, quæ denominationi anſam dedit, ſphærica ſua figura referentia.

§. II.

INTVITV virtutis generalioris pilulæ in *evacuantes*, *alterantes*, *anodynas* atque *tonicas* dividuntur. *Evacuantes* ordinario atque frequentius catharſin, rarius paullo diureſin, diaphoreſin aut ptyaliſmum provocant; *alterantes* humores viſcidos reſolvunt, commovent, purificant, aliasque virtutes exſerunt; *anodynæ* dolores mitigant, profluvia exorbitantia cohibent, ac motus convulſivos

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0618-7 DFG